Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши. 20 СЕНТЯБРЬ 1971 й. ДУШАНБА №220 (1595). Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

СУРАТДА: Қўйлиқ гуруч комбинатининг ишчан лаборанти Раҳима Шукурова. Бу меҳнатсевар қиз қабул қилинган маҳсулотнинг сифатли бўлишига ўз ҳиссасини қўшмоқда. Кўплар қатори Раҳима Шукурова ҳам Улуғ Октябрнинг 54 йиллиги шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб меҳнат қилаётир. М. Нуриддинов фотоси.

✻ Халқ истеъмоли буюмларига кенг йўл

Аҳоли талабини ўрганиб

Келгуси йили республикамиздаги савдо магазинларида бир қатор кенг истеъмол буюмларининг янги намуналари пайдо бўлиши кутилмоқда. Бунинг учун республика савдо министрлиги билан корхоналар ўртасида шартномалар тузилмоқда.

Биринчи навбатда маданий, хўжалик, галантерея молларининг виставкаси ташкил қилинди.

Виставка Бутуниттифоқ энг яхши буюмлар павильонининг Тошкентдаги филиалида очилди. Унда Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидан ва чет эллардан келтирилган ҳар хил буюмлар бор. Спорт жиҳозлари, чинни идишлар, электр чойнаклар, болалар ўйинчоқлари, рўзғор буюмларининг кенг намуналари ўзининг сифати, чиройи, ишланиши билан диққатга сазовор.

Виставкада мухбиримиз талаб ва таъминотни ўрганиш институтининг ходими М. Казоқбоев билан суҳбатлашди.

— Бу ерда намойиш этилаётган ҳар бир буюм аҳолига манзур бўлиши шубҳасиз. Ҳамма гап унинг ишлаб чиқарилишида — деди у. — Масалан, ёғоч қошиқни олайлик. Ҳозир уни магазиндан топиш қийин. Калинин районидаги ишлаб чиқариш комбинатида тайёрланаётган қошиқ сифати яхши. Лекин, корхонанинг қуввати шу куннинг талабига мутлақо жавоб бермайди. Бундай корхоналарни кенгайтириш ва кўпайтириш лозим.

Бизда эмалли рўзғор идишлар ишлаб чиқаришга мутлақо эътибор берилмаяпти. Бундан ташқари, ўлкамизга келаётган туристларга бирорта тузукроқ совға тақдим қилолмаяпмиз. Бадиий буюмлар корхоналарида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар талабга жавоб бермаяпти. Виставкада ана шу ҳақда қизғин баҳслар бўляпти.

Истеъмол буюмларини кўплаб ишлаб чиқариш учун биринчи навбатда республикамиздаги имкониятларни пухта ўрганишимиз, халқнинг талабини тез пайқашимиз лозим.

Директиваларда белгиланган

«ТУРАН» — ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИГА

«ЕР ОСТИ ИЧИМЛИК СУВЛАРИ РАЗВЕДКАСИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИЛСИН»
[КПСС XXIV съезди Директиваларидан].

Ўзбекистон гидрогеология трестининг ташкил топганига ўн тўрт йил тўлди. Бу трест геологик партия экспедициялари Ўзбекистон бўйлаб ер ости ичимлик сув ресурсларини қидирадиган ягона ташкилот эди. Яқинда бу ташкилот янада кенгайтирилди. Трест «Гидроингео» институти билан бирлаштирилиб «Турач» (туран — геологик термин бўлиб, грекча «сув изламоқ» демакдир — ред) бошқармаси тузилди.

Биз «Туран» коллективининг янги беш йилликдаги режаларини билиш учун бошқарма бошлиғи, геология-минералогия фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган геолог Наримон Хожибоевга мурожаат қилдик.

— Биз, — деди Н. Хожибоев, — асосан энг керакли йўналишларда жойлашган ер ости чучук сув конларини қидирамиз. Ер ости сувларини қидиришдан мақсад қишлоқ жойлари аҳоли яшайдиган пунктларни, яйлов ва янгидан ўзлаштириладиган ерларни сув билан таъминлашдан иборатдир.

Беш йиллик давомида гидрогеологлар ер ости сувларини қидириш ва запасларини аниқлашда, шаҳар ва саноат корхоналарини чучук сув билан таъминлашда катта зафар қучдилар. Сув запасларини кўпайтириш топшириғи беш йилликда ортиғи билан бажарилди. Сув запаслари ўсиши миллион кубометрни ташкил этди.

Натижада Тошкент, Андижон, Қарши, Наманган, Ангрен, Чирчиқ, Жиззах, Навоий, Зарафшон, Олмалиқ, Бекобод каби район ва шаҳар марказлари ер ости сувлари билан таъминланди.

Эллигинчи йиллардан бошлаб планли равишда йирик масштабли аниқ гидрогеологик съёмкалар ўтказила бошланди. Ер ости сувларининг бир қанча конлари топилди. Ҳозирча қадар тўқсонга яқин шаҳар ва район марказлари ер ости суви билан таъминланган.

Республиканинг саҳро зонасида ўн бешта артезиан ҳавзаси топилди, йигирма тўққиз миллион гектар яйлов ер ости суви билан таъминланди. Беш миллион гектар ерга артезиан суви чиқарилди.

Янги беш йилликда гидрогеология ишлари ҳажми кескин равишда ошади.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — УЛУҒ ОКТЯБРГА!

Йиллик план бажарилди

Бугун

«Подъемник» заводининг тайёр маҳсулотлар майдонидан Туркияга иккита, Куба ва Эронга биттадан электр кўприк кранлари юборилди. Бу билан завод коллективи дўст Куба мамлакати учун 1971 йилга қабул қилган экспорт планини бажарди. Бу мамлакат саноат корхоналари беш йилликнинг биринчи йилида Тошкент «Подъемник» заводининг тамғаси туширилган беш ва ўн тонналик кўприк кранларидан йигирма битта олди.

Завод машинасозлари сентябрь ойида 441 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишлари керак. Бугун-эрта ойлик план бажарилиш арафасида турибди. Октябрнинг 54 йиллигини меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун мусобақа бошланди. Машинасозлар ўн ойлик планга қўшимча юз минг сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилишга сўз берди.

Мадумар Рўзматов ЦНИИХПРОМ институти тажриба пахтачилик заводида тўрт йилдан бери меҳнат қилади. Касби слесарь бўлган бу йигитни меҳнатсеварлиги учун коллективда ҳурмат қилишади. Миришкор пахтакорларимизнинг мўл «оқ олтин» ҳосили етиштиришида М. Рўзматовнинг оз бўлса ҳам ҳиссаси бор. Л. Глауберзон фотоси.

ПРОПАГАНДИСТЛАР СЕМИНАРИ

Республика комсомоли сиёсий маориф пропагандистларининг олдида турган вазифалардан бири КПСС XXIV съезди қарорларини ёшлар ўртасида кенг пропаганда қилишдир.

Тошкентда ана шу масалага бағишлаб ўтказилган зонал семинарда Сирдарё, Самарқанд, Тошкент вакиллари қатнашдилар.

Семинарда ёшлар ўртасида ғоявий-сиёсий ишларни олиб бориш, пропагандистлик ишида логика, психология, педгогика масалалари, ҳозирги даврда партиянинг иқтисодий сиёсати каби темаларда докладлар бўлди.

Уч кун давом этган семинарда «Партия ҳақида суҳбатлар», социалистик экономика асослари, коммунистик ахлоқ асослари секцияларида ўнлаб мазмунли докладлар тингланди.

ҚОЗОҚ ФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

Шу кунларда серқуёш диёримизда қардош Қозоғистон адабиёти ва санъати декадасини ўтказиш учун қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Декада чиндан ҳам халқлар дўстлигининг ёрқин намойишига айланади.

Қозоғистон кино усталари ўзбек томошабинларини мамнун этиш мақсадида ўзларининг бир қатор кино асарларини Тошкентга юбормоқдалар.

Томошабинлар Санъат саройида «Атаманнинг тугатилиши», «Қизжибек», «Чайка» кинотеатрида эса «Дўппи кийган фаришта», «Маъшуқ ҳақида достон», «Омонгелди», «Жамбул» фильмларини кўрадилар. Фестиваль фильмлари шаҳримиздаги Москва, «Кўкча», «Фестиваль» кинотеатрларида ҳам намойиш қилинади. Бундан ташқари қозоқ кино усталари ўзбек ҳамкасблари ва томошабинларининг ҳурматли меҳмони бўладилар. Улар бўлажак учрашувларда маҳорат сирлари ва ижодий режалар ҳақида гапириб берадилар.

ТОШКЕНТ ГУЛЛАРИ

Тошкент гуллари мамлакатимизнинг узоқ жойларида ҳам машҳур. Бу ҳақда хўжалик ҳисобидаги «Тошкент гуллари» идорасининг бошлиғи Ҳ. Ваққосов мухбиримизга шундай деди:

— Ўтган йили Магадан ва Пермга пиёзгул ва лола юборган эдик. Ўзбек гуллари қардошларимизни мафтун этди.

Октябрь охирларида Иркутск, Красноярск, Челябинск шаҳарларига хризантемалар юборамиз. Олти миллион дона гул сотишни режалаштирганмиз.

Келажакда Навоий, Ленин кўчалари муюлишида йирик гул магазини қад кўтаради. Магазин лойиҳаси «Тошгенплан»да яратиляпти.

Кузги кўчат экиш ойлигига ҳам шу пайтдан бошлаб тайёргарлик кўряпмиз. Ойлиқда беш миллион туп кўчатлар экилади.

ЎЗБЕК ДЎППИЛАРИ

Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси тайёрлаган йигирма дона ўзбек дўпписи Москвадаги Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига юборилди.

Шунингдек, турли хил миллий безак намуналари ҳам Москвага жўнатилди.

Дўппи ва безаклар кенг халқ истеъмоли буюмлари кўргазмасида намойиш қилинади.

ҚАНД ЎРНИНИ БОСАДИ

Маълумки, қанд касаллигида қанд истеъмол қилиш зарарли. «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг ихтирочилари қанд ўрнини боса оладиган кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар. Бир неча хилда тайёрланаётган бу конфетлар ўзининг хуштаъми ва чиройли кўриниши билан ажралиб туради.

Янги хил конфетларни ишлаб чиқариш учун «Супер-800» маркали янги машина ва бир неча автомат мослама ишга туширилди.

БУХОРО НЕЧА ЁШДА?

Ўзбекистон археологлари заповедник шаҳар ҳисобланган Бухорода археологик қазишлар олиб бормоқдалар. Толмас археологлар Бухородан эрамиздан аввалги 3-4 асрларга оид идиш парчаларини топишди. Мазкур идишларга турли хил безаклар туширилган.

Археологик қидирувлардан мақсад кўҳна шаҳар Бухоронинг неча ёшга кирганлигини ҳамда бу ердаги суғориш тарихини аниқлашдан иборат.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ХОНАДОНИ

«Средазтрансстрой» трестининг 209-қурилиш бошқармаси коллективи Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтининг буюртмасини ниҳоясига етказмоқда. Институт профессор ва ўқитувчилари учун 56 квартирали ҳашаматли бино тикланди. Пардозлаш ишларининг деярли ҳаммаси бажарилди. Ҳозир бўёқчилар эшик-деразаларга сўнгги жило бермоқдалар.

ДЎСТЛИКНИ УЛУҒЛАБ

Тошкентда СССР халқларининг бузилмас дўстлигини улуғловчи ёшлар фестивали бошланди. Чинакам шодиёна байрам учун Совет Иттифоқининг Боку, Киев, Новосибирск, Ашхобод, Олмаота шаҳарларидан хушовоз хонанда, созанда, раққоса, бадиий сўз усталари келишди. Улар техника олий ўқув юртларида билим олаётган студентлардир.

Тошкент Политехника институти маъмурияти ана шу фестивални ўтказиш ташаббускори бўлди. Бахт ва ёшлик байрамида беш юздан ортиқ ҳаваскор қатнашади.

Институт ҳаваскорлари ҳам қизғин тараддуд кўрдилар. Миниатюралар театри, қорақалпоқ ашула ва рақс ансамбли, ўзбек ашула ва рақс ансамбли, эстрада коллективлари маҳоратларини намойиш қиладилар.

Бугун

фестиваль қатнашчилари пойтахтнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар. Улар Ленин майдонида пролетариатнинг буюк доҳийси ҳайкали ёнига ранг-баранг гуллар қўйдилар.

Фестиваль Санъат саройида очилиб, шаҳарнинг турли концерт залларида ва томошагоҳларида давом этади.

«КУТУБХОНАЧИЛИК — СЕВИМЛИ КАСБИМ»

Куни-кеча Алишер Навоий номли Давлат кутубхонасида касбни севишга бағишланган «Кутубхоначилик — севимли касбим» деган кеча бўлиб ўтди.

Қизиқарли бу кечада кекса кутубхоначи, тарих фанлари кандидати М. Р. Сухина, бош кутубхоначи А. И. Агеев, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг кутубхонашунослик факультети ўқитувчиси, тарих фанлари кандидати А. Г. Қосимов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, кутубхоначилик касбининг ўзига хос сирлари, бу касбнинг завқли эканлиги, кутубхоначиларнинг янги-янги вазифалари ҳақида гапирдилар.

Касб ҳақидаги кечага маданият уйларининг ходимлари, маданий-оқартув техникумларининг ўқувчилари қатнашишди.

Чилонзорда озиқ-овқат корхоналарининг катта комплекси қурилиши тугалланди. Ҳозир бу ерда асбоб-ускуналар монтаж қилинмоқда. Биринчи навбатда нон-булка ва кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Ҳар суткада 20 тонна маҳсулот тайёрланади. СУРАТДА: кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг электр печкалар участкаси.

И. Глауберзон ва В. Сиротнин фотоси.

«Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент» газеталари ва шаҳар халқ контроли комитети ГУМ қурилишида

ИШДА ТАРТИБСИЗЛИК

- ИШ СИФАТИ ПАСТ
- БРАК ҚИММАТГА ТУШЯПТИ
- КАФЕ ТОМИДА СУВ ТЎПЛАНАДИ
- ОЙНА ПЛИТАЛАР ИСРОФ БЎЛМОҚДА
- ОБОДОНЛАШТИРУВЧИЛАР КУНДА 15-20 ПРОЦЕНТ ИШ БАЖАРИШЯПТИ

Бош универсал магазини объектида қурилиш ишлари тартибсиз олиб борилмоқда. Ишни бир мақсадга йўналтирадиган тажрибали раҳбар кўринмайди. Бу иш билан бош пудратчи 11-«Висотстрой» трестининг янгидан ташкил қилинган 75-қурилиш бошқармаси шуғулланиши лозим эди. Бошқарма ўз зиммасига юкланган ишни уддалай олмаётганга ўхшайди.

Фактларга мурожаат қилайлик: шу трестнинг 17-қурилиш бошқармасидан объектга ёрдам бериш учун Николай Егоров бошлиқ комплекс бригада коллективи юборилди. Бригадага ссвутиш камераларини қуриш топширилди. Камерани қуриш учун икки ой вақт белгиланди. Муддат тугаяпти, аммо камера қачон битиши ҳамон номаълум. Қурувчилар пойдеворнинг учдан бир қисмига бетон қуйишди. Йигирма колоннадан учтасини тиклашди. Ёттинчи сентябрда қурилиш механизацияси трестидан автокран келмаслиги сабабли бригада кунни бекорга ўтказди. Бригаданинг бўш туришига ҳеч ким эътибор бермади ҳам.

Объектдаги 75-қурилиш бошқармасининг участка бошлиғи В. Олейников ўз одамларини назорат қилишга зўрға улгурган, бошқаларни қандай бошқарсин?! У етишмаётган конструкцияларни объектга келтирилиши юзасидан ғамхўрлик қилиш керакда! Ёғочсозлик заводи билан Бош бошқармага қарашли саноат корхоналари бошқармасининг ремонт механика заводи ертўлага қуриладиган дарвозалар табақасини тайёрлашни ярим йилга чўзиб юборишди, трансформаторли подстанция ва зинанинг металл таянчларини шу вақтга қадар объектга беришгани йўқ.

Қурилишда анча бракка йўл қўйилди. Бу пудратчилар ишини қийинлаштиряпти. Камчиликлар шу қадар кўпки, буюртмачи ва лойиҳачиларнинг талабига биноан қурилиш сифатини аниқловчи махсус комиссия тузилди. Комиссия чала қилинган ишларни қурувчиларга қайта бажартиради.

«Союзлифтмонтаж» мутахассислари қурувчиларга катта эътироз билдирмоқда:

— Мана уч ойдан буён ишга қўл урганимиз йўқ — дейди монтажчилар бригадасининг бошлиғи Юрий Петров. — Қурувчилар эскалатор остига таянч шчитлари ўрнатишда йўл қўйган хатоларини ҳамон бартараф этишгани йўқ, плиталар нотўғри ўрнатилган.

Эскалаторлар атрофи яхши тўсилгани йўқ. Шу туфайли машинага ахлат тушиши, қимматбаҳо механизм ишдан чиқиши мумкин. Лифт шахталари тор. Қурувчилар деворни қиртишлаш йўли билан лойиҳа даражасига келтиришмоқчи. Бу эса иншоот қувватини камайтиради. Лифтлар ёнидаги пол шу қадар баландки, лифт эшиги очилмайди.

— Объектда бошқа жиддий камчиликлар ҳам йўқ эмас. Кафе томи қурилишида унинг маълум даражада қия бўлишига эътибор берилмаган, —дейди қурилаётган ГУМ бош инженери Л. Клюкин. — У ерда вақтинча қурилган водопровод суви тўпланиб қолмоқда. Пастга тушган сув эса бинога қуйилмоқда. Шошилинч тадбир кўрилмаса, пойдеворга зиён етиши мумкин.

Бош пудратчи билан бирга бошқа ташкилотлар ҳам бракка йўл қўймоқда. Пардозлаш трестига қарашли 24-бошқармани олайлик. Улар эндигина 30 процент иш бажаришди. Деворлар сувоғи, мозаика полларни ётқизиш, дурадгорлик ишлари, сўнгги пардоз каби ишлар турибди улар олдида. Пардозловчилар шошилишяпти, бу эса бракка олиб келмоқда.

Масалан, учинчи қаватда Борис Гутман бошлиқ дурадгорлар бригадаси ойна толадан қилинган плиталар чокини ямамоқда. У плиткалар нозик, бармоқ билан тешиб юбориш мумкин. Аммо дурадгорлар бунга эътибор беришмаяпти. Бурама михларни болға билан қоқишмоқда. Отвёртка нимага берилган ахир? Натижа нима бўлди денг? 6000 квадрат метр плита етишмайди. Буюртмачи эса бундай материални тополмай гаранг. Сувоқ ва бўёқ ишларида ҳам худди шундай манзара кўзга ташланмоқда. Бунга 24-пардозлаш бошқармаси раҳбарлари эътибор беришлари лозим. Бундан ташқари объектда икки юз эллик ўрнига 100-110 пардозловчи ишлаётганини ҳам нормал ҳол деб бўлмайди.

Шунингдек, объектда «Таштрансспецстрой» трестининг 68-бошқармаси коллективи ҳам ҳали чинакам иш бошлагани йўқ. Улар кундалик топшириқни 15-20 процент бажаришяпти холос.

Яна бир нарса ташвишга солади. Бош пудратчи тўрт юз минг сўмликдан кўпроқ ишни ошиқ ёзган. Бино каркаси, деворлар ва ички тўсиқ ишларининг харажати ошиб кетган.

Буларнинг ҳаммаси қурилишда ишга жиддий эътибор қилинмаётганидан далолат беради. Айниқса, бош пудратчи интизомни бузиб, бракка йўл қўяётгани инсофдан эмас. Объектда тартиб ўрнатиш лозим. Токи барча участкаларда иш график асосида олиб борилсин.

Ҳ. ҲАКИМОВ.

11-«Висотстрой» тресте 75-қурилиш бошқармасининг моҳир электр пайвандчиси Валентина Курило.

Н. Меламед расми.

ОБ-ҲАВО

Бугун

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлади. Шимолий-Шарқдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. 28-30 градус иссиқ бўлади.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ XIII ЧАҚИРИҚ II СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети депутатларга шуни маълум қиладики, Тошкент шаҳар Советининг XIII чақириқ II сессияси 1971 йил 24 сентябрь куни кундуз соат 3 да республика «Билимлар уйи» биноси (Киров кўчаси, 24) да чақирилади.

Сессия муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилади:

1. Шаҳардаги маданият муассасалари фаолиятининг ҳозирги аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари ҳақида.
2. Тошкент шаҳар Советининг 1970 йил 26 майдаги «Тошкент шаҳрида уй-жой фондидан фойдаланишнинг аҳволи ҳамда уни яхшилаш чоралари» тўғрисида қабул қилган қарорининг бажарилиши ҳақида ахборот.
3. Ўзбекистон ССР Олий Совети, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советларининг депутатларига сайловчилар томонидан берилган наказларни тасдиқлаш.

Депутатлар ўша ерда 1971 йил 24 сентябрь соат 2 да рўйхатга олинадилар.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

*ПАРТИЯ ХОДИМИ МИНБАРИ

КАСАБА СОЮЗЛАР—МУСОБАҚА РАҲНАМОСИ

Бепоён Ватанимизнинг барча қишлоқ ва шаҳарларида бўлгани каби бизнинг районимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС XXIV съезди томонидан белгилаб берилган улкан вазифаларни амалга ошириш учун социалистик мусобақани ҳар томонлама кенг авж олдириб юбордилар. Мусобақа жараёнида ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишни тезлаштириш, турар-жой ва бошқа объектларни муддатидан илгари қуриб фойдаланишга топшириш, қурилиш-монтаж ишлари таннархини арзонлаштириш, сифатини ошириш учун қўшимча резервларни ахтараб топишга қаратилган кўплаб ватанпарварлик ташаббуслари майдонга келмоқда.

Райондаги қурувчилар, давлат муассасалари, лойиҳа институтлари ва лойиҳалаш-конструкторлик бюроларининг ходимлари беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб, ажойиб ташаббускорлик кўрсатдилар. Бу ташаббус жойларда қизғин қўллаб-қувватланди.

«Масалан, «Главташкентстрой»га қарашли 159-қурилиш тресги коллективи «Марказ-14» кварталидаги 280 ўринли болалар боғчаси биносини белгиланган муддатидан илгари —октябрь байрамигача қуриб, фойдаланишга топширишга қарор қилди. 1000 ўринли 22-мактаб ва Карл Маркс номидаги колхозда 536 ўринли мактаб эса муддатидан аввал қуриб фойдаланишга топширилди. «Узбекгидроэнергострой» тресги коллективи ҳам ТашГРЭСнинг 12-блокини муддатидан илгари ишга туширди.

Ҳозир, Октябрь байрами бўсағасида райондаги барча ташкилот ва муассасаларда олинган социалистик мажбуриятларни бажариш имкониятларини анализ қилиб, қайта кўриб чиқмоқдалар ва бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар.

«Жилстрой» трестини ҳисобга олмағанда, райондаги барча қурилиш ва лойиҳалаш ташкилотлари планларини ой сайин мунтазам равишда ортиғи билан бажариб келаётирлар. Касаба союз ташкилотлари партия ташкилотлари раҳбарлигида мусобақа қатнашчиларининг бутун куч ва ғайратларини олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишига, объектларни муддатидан олдин фойдаланишга топширишни таъминлаш нималар ҳисобига амалга оширилишига қаратмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида «...мусобақани ташкил этишнинг ошкоралик, натижаларни қиёслаш, тажрибани амалий такрорлаш имкониятларидан иборат ленинча принципларини оғишмай амалга ошириш» зарур эканлиги алоҳида таъкидланади.

Октябрь районидаги қурилиш ташкилотлари касаба союз комитетлари бу ленинча принципларга амал қилиб, илғор коллективларнинг ватанпарварлик ташаббусларини кенг оммалаштирмоқдалар, меҳнат унумдорлигини ошириш, резервлардан фойдаланиш соҳасидаги ижобий тажрибаларини кенг ёймоқдалар.

Афсуски, қурилишдаги касаба союз комитетлари социалистик мусобақани ташкил этишга юзаки ёндошаётган ҳолларни ҳам тез-тез учратиб туриш мумкин. Айрим касаба союз комитетлари қолоқ коллективларнинг қониқарсиз ишлаши сабабларини чуқур анализ қилмаётирлар, аҳволни яхшилаш юзасидан зарур бўлган чораларни кўрмаётирлар. Бундай эътирозларни «Главташкентстрой»га қарашли «Жилстрой» тресги бирлашган касаба союз комитети адресига нисбатан очиқ айтиш мумкин. Чунки, бу касаба союз комитети қурилиш майдонлари, бригада ва бошқармаларда ҳукм суриб келаётган жиддий камчиликлар билан муросасозлик қилиб келди.

Тўғри, ҳозирги кунга келиб, трестда 1971 йилнинг тўртинчи квартали топшириқларини албатта бажариш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди. Бригадалар ва бошқармаларда ички имконият ва резервларни ахтариб топишга киришилди.

Ҳозир жойларда КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори кенг муҳокама қилиниб, Улуғ Октябрнинг 54 йиллиги шарафига оширилган мажбуриятлар олинмоқда. КПСС XXIV съезди Директиваларида қайд қилинганидек, касаба союзлар меҳнаткашларни илмий техника тараққиёти вазифаларини ҳал этишга кенг сафарбар қилишга, социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтаришга, оммани меҳнатга ва ижтимоий мулкка нисбатан коммунистик муносабат руҳида тарбиялашга даъват этилганлар. Илғор тажрибаларни ишлаб чиқаришга жорий этиш ва кенг ёйиш уларнинг биринчи галдаги бурчидир.

Мусобақани янада ривожлантиришда биргина моддий рағбатлантиришнинг ўзигина эмас, балки маънавий стимуллар ҳам муҳим роль ўйнайди. Инсон ҳақида айтилган ҳар бир илиқ сўз ва қилинган ғамхўрлик кишилар руҳини кўтаради, ғайрат-шижоатини оширади. Бу жиҳатдан «Узбекгидроэнергострой», 159-қурилиш трестлари, «Средазгипроводхлопок», «Узгипроводхоз», «Узгоспроект» лойиҳалаш институтлари ва бошқа кўпгина ташкилотларнинг касаба союз комитетлари амалга ошираётган ишлар диққатга сазовордир. Улар илғорларни маънавий жиҳатдан рағбатлантириб бориш тўғрисида доимий равишда ғамхўрлик қилмоқдалар. Меҳнатда ўрнак кўрсатган кишилар номини Ҳурмат тахтасига ёзиб, мусобақа ғолибларига Фахрий ёрлиқлар топшириб келмоқдалар.

Райондаги бошланғич партия ташкилотлари эса касаба союз ташкилотлари диққат-эътиборини оммавий-сиёсий ва ташкилотчилик ишларини кучайтиришга қаратмоқдалар.

Қ. МАМЕДОВ,
Октябрь район партия комитетининг инструктори.

Тошкент шаҳар ижроия комитетида

Нуқсонлар— кўпчилик эътиборида

Куйбишев районидаги 209-мактабда санитария қоидаларини қўпол бузиш ҳоллари аниқланди. Ошхонада совутиш камералари ишламайди, территория ифлос, ахлат ташланадиган яшчик синиб ётибди, ҳожатхоналар тозаланмайди, ўраларнинг усти ёпилмаган. Мактабда машғулотлар аллақачоноқ бошланганлигига қарамасдан мактаб директори ўртоқ Сулаймоновнинг парвойи палак. У ўзи тарбия қилаётганларга жуда ҳам ёмон намуна кўрсатяпти. Тозаликни йўлга қўйишни ўзибўларчиликка ташлаб қўйганлиги учун мактаб директори ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш шаҳар штабининг Куйбишев район партия комитети мажлислар залида бўлган навбатдаги сайёр мажлисида танқид қилинди. Ўртоқ Сулаймоновга қаттиқ хайфсан берилди ва 1 октябргача мактабни тартибга келтириш таклиф қилинди.

Афсуски, районда бундай ҳоллар ягона эмас. 377, 381-болалар комбинати мудирлари ўртоқ Содиқова ва ўртоқ Безбородовалар шаънига ҳам кўпгина аччиқ гаплар айтилди. Улар ўз муассасалари саранжом-саришта бўлиши ҳақида жуда кам қайғурадилар. Ошхоналар ивирсиб ётибди, идиш-товоқлар совуқ сув билан ювилади, кирхонадан чиққан мағзава ариққа оқизилади, ваннахоналар ифлос, ахлат солинадиган яшчиклар тўлиб-тошиб ётибди. Айниқса болалар комбинатларида бундай аҳволга асло йўл қўйиб бўлмайди. Мана шунинг учун ҳам районга бу шўринг қурғур раҳбарларнинг фаолиятини ўрганиб чиқиш ва лозим бўлган хулосалар чиқариш таклиф қилинди.

Айрим корхоналарда, магазин ва ошхоналарда ҳам тозаликка яхши риоя қилинмаяпти. Масалан, экскаватор заводининг қуюв цехида ишлаб чиқариш чиқиндилари йиғиштириб олинмайди, завод ҳовлиси ивирсиб ётибди, ариқлар ифлос, ҳовлидаги ҳожатхона тозаланмайди. Завод директори ўртоқ Гликлад эса санитария врачларининг танқидларига қулоқ солмаяпти.

Ёки бошқа бир фактни келтирайлик. Ўтган йили «Хлопкомаш» заводида санитария қоидаларига қандай риоя қилинаётганлиги масаласи муҳокама қилинган эди. Корхона раҳбарлари ўшанда қаттиқ танқиддан лозим бўлган хулосаларни чиқариб олгандилар. Ҳозир завод территорияси чиннидай топ-тоза. Лекин завод қошидаги 4-ошхонага кирсангиз, таъбингиз хира бўлади. Бунда, албатта, завод раҳбарларининг ҳам айби бор. Улар ошхонада тозаликни йўлга қўйишга етарли эътибор бермаяптилар.

Сартарошхоналар фаолиятидан меҳнаткашлар норози бўлишяпти. Сартарошхоналар комбинати раҳбарлари қайта-қайта ваъда беришларига қарамасдан, сартарошхоналар хизматида гигиена қоидалари бузилаяпти. 3, 7, 14-сартарошхоналарда салфеткалар ва фартуклардан икки марта фойдаланилади, асбоб-анжомлар дезинфекция қилинмайди, территорияси ўз вақтида тозаланмайди. Бу камчиликлар комбинат бош инженери ўртоқ Полвоновга ҳам айтилди. Энди сартарошхоналарда лозим бўлган тартибни йўлга қўйиш пайти келган бўлса керак.

Текшириш пайтида йўл ва кварталларда ҳам кўпгина камчиликлар борлиги аниқланди. Археологлар кўчаси, Гёте, Аэродромний, Файзулла Хўжаев кўчалари ифлос. Шимолий-Шарқ турар-жой массивидаги 1, 2, 3-микрорайонларда ҳар хил нокерак қақир-суқурлар бўш жойларда уюлиб ётибди. «Юлдуз» кинотеатри олдида ахлатхона пайдо бўлган. Бу ерда яшовчи айрим кишилар ҳам тозаликка риоя қилмаяптилар.

Бу нуқсонларда кўп жиҳатдан район коммунал хўжалиги, район турар-жой бошқармаси, йўл механизацияси базаси ва район Ички ишлар бўлими ходимлари айбдордир. Участка инспекторлари аҳоли ўртасида мунтазам тушунтириш ишлари олиб бормайдилар, айбдорларни жазоламайдилар.

Шаҳар санитария-эпидемия станцияси бош врачи Ҳ. Жалолов, Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари В. С. Зайцев, «Водоканал» тресги бошқарувчиси М. Хўжаев, саодо бошқармаси бошлиғи А. Қозиев, профессор М. Ҳожиев ва бошқалар ўз нутқларида мана шу камчиликлар ҳақида гапирдилар. Сўзга чиққанлар беҳудага нуқсонларга асосий эътиборни каратганлари йўқ. Айтилган нуқсонлар районда кейинги вақтларда бўлган ўзгаришлар олдида, айниқса кўзга яққол кўриниб турибди. Активлар лозим бўлган тартибни йўлга қўйишга батамом қодирдирлар. Район ижроия комитети раиси вазифасини бажарувчи В. Е. Прасолова мана шу ҳақда гапирди.

Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича шаҳар штабининг навбатдаги сайёр мажлисида шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Ш. Шоабдураҳимов ҳам нутқ сўзлади.

Навоий шаҳридан келиб, «Ўзбекистон» меҳмонхонасини қуришда фаол иштирок этаётган 8-қурилиш монтаж бошқармаси қурувчилари бу йирик қурилишда катта ғайрат билан меҳнат қиляптилар.

СУРАТДА: меҳмонхонанинг ёрдамчи объектлари қурилишида намунали меҳнат қилаётган монтажчилардан Борис Черевецкий ва Виктор Троян қурилиш майдончасида.

М. Нуриддинов фотоси.

„Тошкент оқшоми"да босилгандан кейин

«ҒОЙИБДАН- КЕЛГАН КЎМИР»

Шу сарлавҳа остида газетамизнинг 3 август сонида босилган материалда 1-ихтисослаштирилган юк машиналар автобазасининг шофёри А. Туробовнинг ножўя хатти-ҳаракати, юқори баҳо билан кўмир сотгани танқид қилинган эди.

Тошкент шаҳар автотрестининг 1-автомобиль базасидан олинган жавобда кўрсатилишича, мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланган.

Корхона касаба союзлари маҳаллий комитети ва коллективнинг умумий йиғилишининг қарорига биноан кўмир сотишга аҳд қилган А. Туробов меҳнат интизомини бузган ҳайдовчи сифатида автобазадан ишдан четлаштирилди.

Бундан буён шундай хатоларга йўл қўйилмаслиги мақсадида коллектив ўртасида тарбиявий ишлар олиб борилмоқда.

«ЧАККАДАН САРҒАЙГАН ҚОҒОЗЛАР»

Шу сарлавҳа остида 15 июлда босилган материалда «Марказ-13» микрорайонидаги 24-уйда том яхши ёпилмаганлиги натижасида кўп уйлардан чакка ўтгани кўрсатилган эди.

Шаҳар уй-жой бошқармасидан олинган жавобда кўрсатилишича, уйни капитал ремонт қилиш 1971 йил титул рўйхатига киритилган.

БИР ПРОЦЕНТНИНГ ҚИММАТИ

Ўрта Осиё бирлашган энергетика системасининг электр станцияларида ҳеч қандай ўзгариш қилмай туриб, ёқилғининг сарфланишини бир процент камайтиришга муваффақ бўлинди. Дастлабки қарашда ёқилғининг бир процент тежалганлиги унчалик катта эмасдек кўринади, лекин шу туфайли бир йилда 40 минг тоннага яқин кўмир ва нефть тежалади. Демак, буни ҳақиқатдан ҳам олтин процент деса бўлади.

Тошкент политехника институтининг олимлари мана шундай тежаш йўлини топишди: улар ҳар бир электр станциянинг ва ҳар бир электр машинанинг техникавий ҳолатини, қанча иш бераётганлигини, шу электр станциялар хизмат кўрсатаётган зонанинг энергетикага бўлган эҳтиёжини, электр энергиянинг тақсимланиши, электр узатиш линияларида энергиянинг нобуд бўлишини синчиклаб анализ қилиб чиқишди. Натижада улар энергияни одатдагига қараганда 0,5 процентдан 1,5 процентгача тежаш мумкин эканлигини аниқладилар. Электрон-ҳисоблаш машинаси олимлар қилган бу ҳисоб тўғри эканлигини исботлаб берди.

Эндиликда олимлар ишлаб чиққан программа асосида энергетика системасининг ҳисоблаш станциясида ҳар бир электр станция бир йилда, ёз ва қишда, бир ойда, бир кунда ва ҳатто бир соатда қанча энергия бериши эҳтиёжини тўла-тўкис қоплаш мумкинлигини ҳисоблаб, белгилаб қўйилади. Электрон маслаҳатчи қайси электр станцияни ва агрегатни кўпроқ ишлатиш фойдали эканлигини, қайсиларини камроқ ишлатиш кераклигини кўрсатиб беради. Буни белгилашда дарёлар ва сув омборларидаги сувнинг сарфланиши, агрегатларнинг ҳолати ва иш унуми, электр энергияга бўлган эҳтиёж ҳисобга олинади. Мана шу ҳисоб-китобларни қилишда ҳар куни беш юздан кўпроқ тенгламани ечишга тўғри келади, бунинг учун эса йигирма минутча вақт сарф бўлади. Агар бу ишлар қўлда бажарилганида эди, шунча тенгламани йигирма минутда ечиш учун икки минг нафарга яқин мутахассис керак бўлур эди.

(ЎзТАГ).

Планетамиз янгиликлари

Сирли телпак кийган жиноятчи

Италияда фош қилинган фашистлар қуролли фитнасининг бошлиғи князь Валерио Боргезе ҳали ҳам қочиб юрибди. Биз шу йил март ойида хабар қилганимиздек, у ўша вақтда Италия чегарасидан ҳеч қийналмай ўтиб олган ва «номаълум томон»га кетиб қолганди. Уни қамоққа олиш тўғрисидаги ижозат қоғози ҳозир полициячилар архивида чанг босиб ётибди. Шартнома қатнашчилари бўлган мамлакатларнинг территорияларида жиноятчиларни қидириш ишлари билан шуғулланувчи халқаро «Интерпол» ташкилоти эса мудрамоқда.

Газеталарнинг хабар қилишича, «Қора князь»нинг ўзи эса фаровонликда яшаяпти. У қочқин жиноятчиларга хос бўлган ясама соч қўйиш, пластик операциялар қилдириш, кийим алмаштириш каби ишлар билан шуғулланмайди. Уни бир неча марта Парижда адвокатлар билан суҳбатлашиб турган ҳолда кўришган. Унинг ёнига қизи борган. Боргезе вақти-вақти билан Италияга хат йўллаб туради. Бу хатлар Швейцария курортларининг штамплари босилган ҳолда келади. Фашистлар тарафдори бўлган «Темпо» газетаси қувонч билан: «Князь ўзини қамоққа олиш тўғрисидаги буйруқлар бўлишига қарамай, бутун Европа бўйлаб осонгина кўчиб юрибди. У бошига сирли телпак кийиб олган кишидек кўринади...» деб ёзди.

Лекин бу ерда гап мутлақо сирли телпак устида кетаётгани йўқ. Тўғриси, гап Италиядаги баъзи бировларнинг муваффақиятсиз чиққан фитна ташкилотчисининг қўлга туширилишидан манфаатдор эмаслиги устида кетяпти.

Шу вақтнинг ўзида Италия одил судининг маховиги секингина бўлса ҳам айланиб турибди. Тергов органлари «Боргезе иши» юзасидан 104 гувоҳни сўроқ қилди. Махсус комиссия Флоренция, Милан, Болонья ва Генуяга бориб келди. Ўтган йилнинг декабрида Римда қуролли тўнтариш тайёрланганлиги тўғрисидаги факт рад қилиб бўлмайдиган даражада исботланди. Боргезе бошчилигидаги ўта ўнг «Миллий фронт» ташкилотининг янги фашизмнинг «Миллий авангард», «Янги тартиб» сингари союзлари билан алоқада бўлганлиги очиб ташланди.

Сўроқ қилинганлар орасида цемент саноатининг «қироли» Карл Пезенти, йирик ношир Эдилио Рускони, пластмасса тайёрловчи корхоналарнинг эгалари Костелли ва Бонфантининг номлари бор. Фитнани маблағ билан таъминлаб турган манбалар очиб ташланмоқда. Лекин одил суд баъзан бир жойда депсиниб қолади. Мисол учун, Боргезе иши юзасидан қамалганлардан бирининг хотира дафтаридан «Миллий фронт» ташкилоти аъзоларининг ёки уларга хайриҳоҳ бўлган кишиларнинг номлари ёзилган бир неча бети йўқолди. Кимдир бу иш тагининг чуқур ковланишига ва ҳозирги пайтда «Ҳамма шубҳадан ҳоли» деб ҳисобланаётган юқори мартабали шахсларнинг обрўсини шубҳа остида қолдирилишига тўсқинлик қилмоқда.

«Қочоқ» князнинг ўзи эса реабилитация қилиниб, Италияга қайтиб бориш ва шу йўл билан янги фашистлар жазосиз қолган ҳолда ўз эски ишларини қайтадан бошлаб юбориши мумкин эканлигини исботлаб бериш учун уриниб кўриш ниятидан қайтганмас. Аммо, маълум бўлишича, Валерио Боргезе адвокатларининг норозиликлари рад қилинибди. «Қора князь»ни судланувчилар курсиси кутмоқда. Бироқ уни қидириш ва қўлга тушириш борасидаги ҳаракатлар жуда узоққа чўзилиб кетди. Бу эса Италиядаги мулкдорлар ҳокимиятида янги фашистлар нақадар чуқур илдиз отибди-я деган фикрни туғдиряпти.

В. АРДАТОВСКИЙ,
АПН мухбири.
Рим.

Социалистик демократия амалда

БЕРЛИН. ТАСС мухбири М. Никиточкин хабар беради: Германия Демократик Республикасининг жамоатчилиги халқ палатаси ва округ вакилликлари сайловига тайёрланмоқда. Бу сайлов 14 ноябрда ўтказилади. Давлат кенгаши меҳнаткашларнинг кенг ва актив иштироки билан ҳамда уларнинг таклифлари асосида Германия Демократик Республикасининг марказий сайлов комиссияси составини белгилади. Аҳоли барча табақаларининг вакиллари комиссия составига ўтди. Республиканинг ҳамма қисмида сайловни муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа қизиб кетди.

Ўтган давр ичида Германия Демократик Республикасининг саноати ва қишлоқ хўжалиги ўса борди, фан ва маданият ривожланди, халқнинг моддий фаровонлиги янада юксалди. 1966—1970 йилларга мўлжалланган миллий даромад ҳар йили, 5,2 процент кўпайди ва ўтган йили 108,3 миллиард маркага етди. Шу давр ичида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 37 процент ортди, социалистик негизда қайта ташкил этилган қишлоқ хўжалиги ҳам ривожлана борди.

Ўтган йиллар мобайнида социалистик демократия янада юксалди. Германия Демократик Республикасининг янги социалистик конституцияси Германия социалистик давлати халқининг сўз, матбуот эркинлиги, йиғилиш ўтказиш, эътиқод эркинлигини, халқ вакиллиги органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқини, меҳнат қилиш ва дам олиш, қариганда моддий таъминот олиш ҳуқуқини гарантиялайди.

Доим ривожланиб ва такомиллашиб бораётган социалистик демократия самарали ҳамма соҳада меҳнаткашларнинг сиёсий ҳаёт ва давлат ҳаётида кенг ҳамда актив иштирокида, халқнинг оммавий меҳнати ва ижодий активлигида намоён бўлмоқда. Шаҳар ва қишлоқ мехнаткашларидан 200 мингдан ортиқ киши халқ палатаси ва маҳаллий халқ вакиллиги органларининг депутати бўлди. Улар ўз фаолиятида бутун аҳоли билан, миллий фронтга бирлашган барча партиялар ва оммавий ташкилотлар билан маҳкам алоқа боғлаганлар.

Германия Демократик Республикасида сайлов олди тайёргарлиги халқнинг маънавий-сиёсий бирлиги, унинг марксча-ленинча Германия Бирлашган социалистик партияси теварагига маҳкам жипслиги, Совет Иттифоқи билан мустаҳкам дўстлик шиори остида ўтмоқда.

ЧССРда сайловга тайёргарлик

ПРАГА. ТАСС мухбири М. Абелев хабар беради:

Социалистик Чехословакия меҳнаткашлари мамлакатда авж олиб кетган сайлов олди кампаниясида актив қатнашмоқдалар. Улар бу йил Миллий комитетлар-маҳаллий ҳокимият органларининг янги составини, Чехия ва Словакия советларининг депутатларини, шунингдек республикада қонун чиқарувчи олий орган федерал мажлисининг депутатларини сайлашлари керак. 10.290 минг сайловчидан тахминан 1 миллион 800 минг йигит-қиз сайловда биринчи марта қатнашади.

Мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқларидаги агитация пунктларида иш қизитиб юборилди, йиғилишлар ўтказилмоқда. Бу йиғилишларда ўтган чақириқ Миллий комитетларнинг ишларига баҳо берилмоқда, Чехословакия Социалистик Республикаси Миллий фронтининг сайлов олди программаси муҳокама қилинмоқда. Сайловга тайёргарлик ишлари Чехословакия ҳаётидаги иккита энг катта сиёсий воқеа — Чехословакия Коммунистик партиясининг 50 йиллиги ва унинг XIV съезди шиори остида ўтмоқда.

Чехословакия халқи сайловни сиёсий активлик ва меҳнат ташаббуси ўсган бир вазиятда кутиб олмоқда. Мамлакатда «Сайловни олинган мажбуриятларни бажариш билан кутиб оламиз» деган шиор остида қизғин иш олиб борилмоқда. Масалан, Г. Оломоуц шаҳрининг бинокорлари йиллик планни 30 ноябргача бажаришга аҳд қилдилар. Острава-Карвин тошкўмир ҳавзасининг кончилари сайловни янги катта ютуқлар билан кутиб олишга ҳаракат қилмоқдалар. Витковиц металлурглари ноябрь ойининг охиригача пландан ташқари 32 минг тонна пўлат, 55 минг тонна чўян ишлаб чиқарамиз, деб ваъда бердилар.

Буюк бобомиз Абу Али ибн Сино умрининг охирги йилларида Эронга борган. Буюк олим яшаган Хамадон шаҳрида унинг мавзолейи бор. Олимнинг ҳоки мана шу ерда сақланади. Бу ерда Ибн Сино музейи ҳам бор. Шаҳардаги энг катта кўча буюк мутафаккир номига қўйилган ва унинг номидаги майдонга ҳайкал ўрнатилган.

СУРАТДА: Абу Али ибн Сино ҳайкали.

А. Ахмедзянов фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

КОБУЛ. Афғонистоннинг «Анис» газетаси Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳнинг Совет Иттифоқига қилган дўстона визити тўғрисидаги ўз шарҳларида қуйидагиларни ёзади: Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги яхши муносабатлар ҳар иккала мамлакатлар халқаро тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга интилаётганлигини исбот қилади.

Газета Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида 1921 йилда дўстлик тўғрисидаги шартнома ва 1931 йилда бетарафлик ҳамда бир-бирига ҳужум қилмаслик тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши билан ана шу муносабатлар учун асос яратиб берилганлигини таъкидлайди.

—Афғонистоннинг ташқи сиёсати,— деб ёзади «Анис» газетаси, —тинчтотув яшаш мақсадини ва бетарафлик, ўзаро ҳурмат ҳамда ҳарбий блокларга қўшилмаслик асосида барча мамлакатлар ўртасида ва хусусан Афғонистоннинг ўз қўшинлари билан самимий дўстлик ўрнатиш мақсадларини кўзда тутади.

«Ўз мустақиллиги ва территориясининг бутунлигига эришган Афғонистон,—дейилади мақолада,— Африка, Осиё ва Латин Америкаси халқларининг ҳуқуқини ва мустақиллик йўлидаги курашини астойдил қўллаб-қувватламоқда».

(ТАСС).

ВДР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Бугун ВДР Ташқи ишлар министрлигининг вакили ВДР территорияси яна бомбардимон қилинаётганлигига қарши норозилик изҳор этди. Баёнотда айтиладики, 12 сентябрда АҚШ авиацияси Куангбинь вилоятидаги бир қанча районларни бомбардимон қилган. 14 сентябрда америка самолётлари, шунингдек «В-52» бомбардимончи самолётлар Винь Линь районини бомбардимон қилди. Шу бомбардимон натижасида кишилар қурбон бўлди, аҳолига моддий зарар етказилди.

ВДР Ташқи ишлар министрлиги АҚШнинг жиноятларини қатъий қоралайди ва АҚШ ВДРнинг суверенитети ва хавфсизлигига қилаётган ҳамма тажовузкорликларини дарҳол тўхтатишини талаб қилади.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ПАРИЖ. 15 сентябрда Франциядаги ўрта мактабларда ўқув йили бошланди. Аммо мамлакат тарихида биринчи марта ўқитувчилар шу куни иш ташладилар. Ўрта мактаб ўқитувчиларини бирлаштирувчи касаба союзларининг ғоят кўпчилиги миллий маориф министри ўқитувчиларнинг аҳволи ҳамда уларнинг меҳнат шароити тўғрисида музокаралар олиб боришдан бош тортганлигига қарши норозилик билдириш учун ўз аъзоларини дарс бошламасликка даъват этди.

4 миллионга яқин ўқувчиси бўлган ўрта мактабларнинг ўзларига хос жиддий проблемалари бор. Таълим бинолари етишмаётир, ўқувчилар билан лиқ тўлган синфларда машғулотлар ўтказилмоқда, ўқитувчилар учун мўлжалланган бўш ўринлар сони ўқувчилар миқдорининг ортиб борганлиги туфайли эҳтиёжга жавоб беролмайди. Ўқитувчиларнинг иш билан ҳаддан ташқари банд бўлганлиги натижасида таълим сифати пасайиб бормоқда.

Корхона эгалари иш ташловчиларнинг иродасини буколмадилар ва уларнинг талабларини қондиришга мажбур бўлдилар.

КОПЕНГАГЕН. Копенгагендаги Чақатанга саройининг ишчилари бир неча кундан буён иш ташламоқдалар. Нерресундбю шаҳридаги цементчилар ва кемасозлик ишхоналаридан бирининг ишчилари уларга қўшилдилар. Меҳнаткашлар корхона эгаларининг иш ҳақини камайтириш йўлидаги уринишларига чек қўйилсин, деб талаб қилмоқдалар. (ТАСС).

Шарқ юлдузи.

СЕНТЯБРЬ СОНИДА

«Шарқ юлдузи» журналининг сентябрь китоби СССР ёзувчилар союзининг V съезди материаллари билан очилади. Сиз Н. Тихоновнинг нутқи, Г. Марков, Г. Гулиалар доклади, Л. Қаюмов нутқи билан танишишингиз мумкин.

Журналнинг бу сонида Ўзбекистонда бўладиган қозоқ адабиёти ва санъати ўн кунлигига кенг ўрин берилган. Журналхонлар Абай, С. Муқонов, А. Тожибоев, С. Мавлонов, Ғ. Ўрмонов, Д. Абилов, Ж. Молдағалиев ва бошқаларнинг ўзбек тилига таржима қилинган янги шеърларини, «Қозоқ ҳажвлари»ни ўқишлари мумкин.

Шунингдек, А. Нурпеисовнинг «Жонажон ўлка» очерки, Х. Есенжоновнинг «Йиллар ўтди» романидан парча, Б. Майлиннинг «Тонгда» ҳикояси, М. Мағавиннинг «Аёл муҳаббати» ҳикоялари ҳам журналнинг шу сонидан ўрин олган.

ЎЗБЕКИСТОНДА ЎТКАЗИЛАДИГАН ҚОЗОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

АБАЙ

БАЪЗИ ЗАМОНДОШЛАР...

Баъзи ўсмир замондошлар хафа қилар.
Уқуви йўқ, ҳар қадамда хато қилар,
Ор номуси, тоқати йўқ, ишончи йўқ,
Тайини йўқ, фақат кайфу сафо қилар.
Ёмон билан яхшини фарқ қилса, кошки,
Ёки дину диёнатни билса, кошки,
Қасам ичиб, лоф уриб излагани —
Бир от билан ошдан нари жилса, кошки!
Бундай ёшлар ўз юртининг кўрнамаги,
На ўқийди, на бир ҳунар ўрганади,
Меҳнат қилмай, мол топмоқчи бир амаллаб
На имону на инон бор, сурғалади...
Унда уни алдайди у, бунда буни,
Жон берсанг ҳам топилмайди сўзнинг чини,
Гумдон бўлса элга қиттак зиён келмас,
Бир семизроқ от бўлади унинг хуни.

А. Мухтор таржимаси.

Абдулла ТОЖИБОЕВ

●

Ўтчилар ёпирилиб ўчира олмайди
Жонимнинг қип-қизил гурлаган ўтларин.
Бурқсиган тутунни пуфласанг ёнмайди,
Менинг-чи, сўнмайди чақнаган чўғларим.
Мен ўтдан яралдим, ўтдан мен қон олдим,
Селда ҳам ёнаман гуркираб. Сўнмайман!
Ярқираб чиққанман қоп-қора қамалдан.
Сўнасан, дедингми! Бекор гап! Сўнмайман.
Подшолар ўлибди, полвонлар ўлибди,
Эманлар қулабди, темирлар синибди.
Қай худо ўланнинг ўлганин кўрибди!
Қай оқин, қаерда, қайси йил сўнибди!!
Сўрадинг: сен нега тинмайсан,
Сўм темир синиб, сен синмайсан,
Қаддинг тик, ҳеч маҳал эгмайсан,
Босса ҳам юз ҳасрат, минг қайғу,
Тураман мисоли тик девор.
Кўксимда шунқорлар кучи бор.
Қалбимда ҳамиша жарангдор
Куйлари ел чалган сурнайнинг.
Тураман мисоли тик девор,
Танимда қирларнинг кўки бор,
Ўйимда ойларнинг юки бор,
Жонимда — садоси куйларнинг.

Ҳамид Ғулом таржимаси.

Шомил МУҲАММАДЖОНОВ

ОЛАТОВГА

Дилимда — сен, ётдир унга аламлар,
Кучоғингга талпинаман, бугун, кут.
Оппоқ рўмолини силкиб, салом — дер,
Юксак қоянг узра кўринган булут.
Қорли чўққинг мени чорлар дамо-дам,
Соғинч дафтарини ўзингга очай,
Суюкли маконим, кутлуғ остонам,
Қалдирғочинг бўлиб теграНгда учай!

А. Исроилов таржимаси.

Ҳамза ЕСЕНЖОНОВ

ЙИЛЛАР ЎТДИ

РОМАНДАН ПАРЧА

ОДИЛБЕК Обистойнинг ҳовлисига кириб борар экан, музика овозини эшитиб таққа тўхтади. У бунақа чолғу асбобини кўрмагану, аммо эшитган эди.

У ёшлигидан дўмбира чалиб, ўлан айтадиган Нуримни кўриб, болалик чоғидаёқ унга эргашиб дўмбира чалишни ўрганган, тузпа-тузук ўлан ҳам айтар эди. Ҳовлидан ҳали тошқин янглиғ мавжланиб, ҳали баҳор шабадасидай елиб эшитилаётган куй сеҳри уни мафтун қилиб қўйди.

Одилбек ҳанг-манг бўлиб анграйиб турдида, куй авжига чиққанида бир-бир босиб олдинга юра бошлаган ҳам эдики, дўмбиранинг шўх товуши янграб кетгандек бўлди. Одилбекка азалдан таниш, к ў н г л и г а жуда-жуда яқин куйни дўмбирада чалиб юрадиган бошқалар ижросида кўп марта эшитган бўлса-да, куйнинг номини уни басталаган кишининг кимлигини билмас эди...

Одилбек эсанкираганча бу ерга нега келганини ҳам унутиб, бир муддат туриб қолди. Энди унинг қулоғига ўксиб-ўксиб йиғлаётган бола товуши чалингандай бўлди. Одилбек турган ерида бир сесканиб, эшик томон юрди.

У эшикни очиб хонага бош суққан эди, тўрда қоп-қора куйсандиқ — пианинога унинг олдида турган қора кўйлакли, ўрта бўйли, нозиккина қизга кўзи тушди. Қиз ўрнидан сапчиб турди. Унинг шаҳло кўзлари Одилбекнинг кўзлари билан тўқнашди. Бу — Гулжаҳон эди. Дастлабки дақиқа қизнинг ҳуркак қарашида: «Кимсан ўзинг?» деган маъно акс этар эди. Йигит эса берухсат кириб келганидан хижолат бўлиб, тўхтаб қолди. Гулжаҳон нотаниш йигитнинг айбдор кишидек ҳанг-манг бўлиб турганини кўриб, бирдан бўшашди, кафтлари билан юзини беркитиб, тескари ўгирилди-да, ўзини тўхтатолмай пиқиллиб йиғлашда давом этди. Одилбекнинг тили гапга келмай қолди, бўғинлари бўшашиб кетди. У на олдинга юришини, на шу ерда тураверишини билмай, қиздан:

— Шу ерда туриб гапираверайми ёки?... — деб сўради.

Гулжаҳон йиғидан тўхтаб, Одилбекка бир қараб қўйди, аммо ҳеч нарса демади, пианинога суянганича тескари қараб тураверди.

— Мени танидингми?— сўради Одилбек. Гулжаҳон эса жавоб бериш ўрнига:

— Элбек қаерда?— деб сўради.

Бу ерга келгунча турли хаёлларга борган Одилбек қизни чўчитиб юбормаслик учун паст оҳангда:

— Элбек элда,— деди.

Қиз унинг бўшашиброқ айтган жавобидан шубҳаланиб қолдими ёки: «Ўзи келмай, укасини юборгани нимаси», деб ўйладими, ҳар қалай у Одилбекнинг юзига синчков тикилди. Одилбек қисқа вақт ичида Гулжаҳоннинг анча ўзгариб кетганини сезди. Яқиндагина чақнаб турган кўзлари киртайиб қолган, ҳамиша кулимсираб турадиган чиройли юзлари сўлғин, чакка суяклари бўртиб, бўй-басти эса яна ҳам нозиклашган эди.

«Нега ёлғон гапирдим. Бор гапни айтсам бўлмасмиди. Етим улоқдек довдираб қолибди бечора», деб ачинди Одилбек. Бироқ айтилган сўз — отилган ўқ, энди қайтариб бўлмасди.

— Элбекнинг ўзи келмади, одамлар кўзига тушмай қўя қолай, деди. Сени олиб келгани мен келдим.— Одилбек яна бир ҳийла ишлатмоқчи бўлди. Балки сени Такага олиб бориб, бир иложини қилиб отанг билан учраштирарман. Элбекнинг ўқиши бошланадиган вақт ҳам бўлиб қолди. У тезроқ жўнаш учун ҳозирлик кўриши керак.

— Мени алдаяпсан, Одилбек. Бу ерда бошқа бир сир борга ўхшайди... Сен Элбекнинг бевафолигини хас-пўшлагани келдингми? Мен унга етти кундан сўнг шаҳарда бўламан, деб сўз берган эдим. У «Мен сендан олдин бориб тураман», деган эди. Мана, энди бошимизга иш тушганда у қорасини кўрсатмай кетди. Буни қандай тушуниш керак? Нима учун ваъдалашган куни келмади? Бунга сендан эмас, ўша одамнинг ўзидан жавоб олишим керак, Одилбек. Аммо...— қиз йиғлаб гапининг охирини айтолмади.

— Буларнинг ҳаммаси бўлмаган гап,— деди Одилбек.— Ваъдалашган соатда боғда учрашиш, қўл бериб кўришиш, қўлтиқлашиб юриш — бу одатларни шаҳарлик йигит-қизлар чиқарган, сизлар чиқаргансизлар. Қирда бунақа нозик одатлар йўқ. Совчи юборилдими — юборилди, фотиҳа ўқилдими — ўқилди. Аравага от қўшилдими — қўшилди. Шундан кейин, қизни кўтариб аравага ўтқазишадида, отга қамчи босишади. Қолган одатлар ўз йўли билан давом этаверади. Бу урф-одатлар ота-оналаримиздан қолган. Юз йил, минг йиллардан бери шундоқ. Шунақа қилгани учун қозоқ ёмон, деган гапни эшитганимиз йўқ. Баъзан йигитлар қайлиғини кўрмай, ўзи билан гаплашмай уйланишади. Оёғи чўлоқ, кўзи кўр бўлмаса бўлгани.

Гулжаҳон бирпас ўйлаб турди-да, Одилбекнинг юзига тик қараб:

— Мени Такага олиб бориб, отам билан учраштириш ниятида келдингми ёки аравага ўтқазиб овулга олиб кетганими? Сен дилингдагини шартта-шартта айтадиган йигитсан. Нега Элбек ўзини панага олди? Менга шуни айт. Ахир у оёғига кишан солинган банди эмас, эркин йигит эдику?

— Гулжаҳон, мен сени, сен мени сўроқ қилаверсак, вақт кетади. Ўзинг биласанки, оталаримиз бундан ўн йил олдин сизларни унаштириб, фотиҳа қилиб қўйишган. Бу ҳаммага маълум. Энди уни бажо келтирадиган ҳам, бузадиган ҳам иковларингиз. Ёрдам берадиганлар эса — менга ўхшаган қариндошлар. Ҳозир кийинасанда, аравамга чиқасан. Дунё, эл-юрт ҳақидаги гапларни кейинчалик гаплашаверамиз. Такага ҳам ўзим олиб бораман, лозим бўлса ундан узоқроққа ҳам олиб боришга қурбимиз келади. Мендиқиз ҳам, мен ҳам сен тарафмиз, Элбек эса ўзингники. Гап шу. Мен чанқаб кетдим, сув-пувинг борми?— деди Одилбек ёнидаги курсига ўтириб.

Гулжаҳон индамай сув келтириб берди-да, ҳозиргина ўзи турган жойга, пианинонинг ёнига бориб бармоқларини уқалай бошлади.

Сирбой МАВЛЕНОВ.

ҚИЗИЛ ЎРДА

Дўстимдай азизсан; эй Қизил Ўрда!
Болалик йилларим эсимда шундоқ:
Юрардим беташвиш ва яланг оёқ
Тупроққа беланиб худди шу ерда.
Ҳаммаси эсимда, қалбимда ҳамон,
Қалбимда ёлғиз сен,— мангу тирик жон!
У очлик йиллари отам бечора
Бор-йўғин ортмоқлаб бундан кетади,
Кенг саҳро йўлида оҳ ура-ура
Сирдарё бўйнини паноҳ тутади.
Сирдарё! Қуёши кўкда олов шар.
Ҳарсиллаб ётади бунда ер, тупроқ,
Шу дарё шаънига, туғилганим чоғ
Камина номини Сирбой аташар.
Кир, юпун бўлсанг ҳам, эй Қизил Ўрдам!
Сен ёруғ, ҳақ йўлга тўғри боролдинг.
Большевик ишига бўлдинг-да ҳамдам
Бу йўлда ишончли қалъа бўлолдинг!
Мен сени эслайман: дилда эҳтиром,
Сен отам юртисан муқаддас, кўркам,
Сирдарё ва Тўрғай — бу иккала ном
Сенга эътиборнинг зўрлигида ҳам
Қайрағоч илдизин чуқур ботириб,
Умрбод тургандай, бу азим ерда
Куйларинг, қумларинг меҳри барқ уриб,
Жонимга туташдир, эй Қизил Ўрда!

Шуҳрат таржимаси.

Ғали УРМОНОВ

ШОИР ВА ТОҒ

Пастда турганича аллаким гоҳи
Муштини ўқталиб тоққа ўшқирар.
Нима учун баланд дея бу тоғи,
Кундузлари ҳасад қилиб туш кўрар:
—Чўққиларинг бўйи етган юксакка,
Кеккайма, тоғ, асли мендан тубансан.
Хаёлларим учар тобора кўкка,
Юлдуз санаб ётган чоғи супамсан.
Серажин юзингни тер босган худди,
Олатов, назарни тортган эмассан!
Тутун қўйнидасан — бошинг булутда,
Кўкка бўй чўзсанг ҳам аслида пастсан!
Шоирни елкада кўтариб баланд
Она Тоғ эркалаб қучиб суяди.
Гуллар ҳадя этиб ўғлига хурсанд
Гўдакдек кўтариб бошга қўяди:
— Юлдузларга етган бўлсанг сен болам,
Учирганман ахир, сени қўйнимдан,
Қалбимда қон-жондай омухта, маҳкам.
Менинг тоғлигим бор — бари бўйнимда!
Бағрим қароргоҳинг; куз, қишу ёзинг
Бари менда, соянг менинг сойларим.
Шоир: сени юрагимга жойладим.

Ҳ. Шарипов таржимаси.

Марям ҲАКИМЖОНОВА

ҚУВОНЧИМ

Дилга ҳамроҳ бир ажиб илҳом,
Шеър ёзаман мен ёна-ёна.
Бахш этар у беҳисоб инъом,
Шеърим менга бойлик ягона.
Қирғоқ ошган тўлқиндай ҳар он
Юрагимда бир туйғу кезар.
Она юртим меҳрдир уммон,
Шу меҳрни дил яқин сезар
Нурга чўмган далаларим бор,
Кўз олдимда тўлар жамоли,
Тўлиб-тошиб оққандай анҳор
Дил яйратар салқин шамоли.
Ўтиб борар сездирмай менга.
Умр деган беўлчов бебош.
Шеърлар, ўлчов бўлинг умримга,
Ва қалбимга ажралмас йўлдош.

Шундай экан бахтиёр замон,
Шодлик билан туғилар ҳар кун.
Бахту толе менга бўлди ёр,
Шу сабабли кунларим гулгун,
Фарзандлар ҳам ўссин беозор,
Қўшиқларим бўлсин тилида,
Тинчлик бўлсин мангу, барқарор
Ер юзида, она элимда!

М. Туробова таржимаси.

Туманбой МУЛДАҒАЛИЕВ

* * *

Қизғандим сени дилбар, ҳар гўшадан қизғандим,
Менсиз ўтган кулгудан—томошадан қизғандим.
Йўлингга нигоҳ тутган кўзлардан-да қизғандим,
Мақтовингга ёғилган сўзлардан-да қизғандим.
Олам бўлиб боқайми эй, сенга, Қумрим менинг,
Ишқ бобин варақлашга етарми умрим менинг?
Севги савдоси экан, айб этма мени зинҳор,
Муҳаббат гули бўлиб — зорингни этма афғор.
Шабада тўлқинидан кокилингни қизғандим.
Сўзлаганда бол томган қанд тилингни
қизғандим
Тонг чоғида олқишинг, таъзимингни қизғандим.
Ҳар оқшом гулга айтган шўх назмингни
қизғандим.
Қоя бўлгум қошингда, қуёшдай агар ёнсанг,
Бахтли эдим сен мени—ўзим каби
қизғансанг.

А. Ҳожи таржимаси.

Бейимбет Майлин

ТОНГДА

ҲИКОЯ

НАИМА чўчиб уйқудан уйғонганида тонг ёруғи тун зулматини енгиб, деразалар бўзара бошлаган эди. Наима бир нарсани унутиб қолдиргандек шошиб, ўрнидан турди-да, юз-қўлини ювди, таҳорат олди. Кечқурунги овқатдан олиб қўйган — совуган бўтка билан бир қоса гўжани олиб келиб, саҳарлик ейишга киришди.

Тонг отиб, уй ичи бир оз ёришди. Наима саҳарликни еб-ичиб бўлди-да, тутган рўзамни худо қабул этсин, деб фотиҳа ўқиди. Энди у кечгача туз тотмаслиги лозим. Бу қонда подшоларнинг қонунларидан ҳам кучли—очликдан силласи қуриса ҳам овқатланиш мумкин эмас. Ўз эрки ўзида бўлган соппа-соғ одамнинг ўзини-ўзи шунчалик қийнаши, очиқтириши нима учун, ким учун керак? Кечга яқин қорни очиб, аъзойи бадани бўшашиб, кўз олди қоронғилашиб бораётганда Наима худди шу ҳақда ўйлади. Бироқ у бунинг сабабини чуқурроқ ўйлаш учун кўнглига эрк бермади, фақат ўзича:

— Худонинг буйруғи шу-да. Буни ўйлаб ўтиришга бандасининг ҳақи йўқ,— деди. Бу билан ўзини юпатган бўлди. Аммо шу заҳоти томоғи қақраб, юраги гуп-гуп ура бошлади, кўз олди қоронғилашди...

Деразадан тушган шуълалардан уй ичи ёришиб кетди. Хаёлга толган Наима хушёр тортиб ўрнидан турди, таҳорат бориди яхши ният билан эрталабки номозни ўқиб олмоқчи. Эрининг қора жун шарфини жойнамоз қилиб ёйди-да, ўзи билган дуо-сувраларни пичирлаб, намоз ўқишга киришди.

Уй ичи жимжит. Табиат ҳам шу дақиқаларда Наиманинг ибодат қилиши учун атайин шароит яратиб бергандек эди. Наиманинг назарида, ҳамма нарса у билан бирга қўл кўтараётгандек, унинг тилагига шерикдек туюлди...

Манави тўшакда соқоли ҳурпайиб ётган қора киши Наиманинг эри. Касби — дурадгорлик. Ҳар куни болта, арра, ранда деган асбоблар унинг қўлидан тушмайди. Тушга яқин тариқ гўжага бир тўйиб олади-да, бир-икки кекириб, яна ишга тушади. Рўза-ю, намоз-ниёз нима эканлигини билмайди. Худога сиғиниш у ёқда турсин, бир маҳал қизишиб турганда худони ҳақорат қилган ва бунинг эвазига Ўрмон оқсоқолдан калтак ҳам еган. Шундан бери Ўрмон чол билан ҳам ораси бузуқ...

Наима баъзан ёши элликдан ошган эрининг ҳалигача ибодат қилмаётганидан хафа бўлади. Бироқ сўкиш эшитиб юрмайин, деб қўрққанидан эрига бу тўғрида оғиз очмайди. Наиманинг қўлидан келадигани — фақат тилак тилаш, унинг гуноҳини енгиллатишни худодан сўраш.

Наима намозни тугатиб, фотиҳа ўқишга киришди. Қўлини юқори кўтарган кўйи, худодан ҳамма нарсани тилади, ҳамма нарсани сўради... Наиманинг кўп тилаклари ичида, «Душманим олдида мартабамни улуғ қил», деган илтижо ҳам бор эди. Наима ҳар гал шу тилакни оғзига олганида, негадир, кўз олдида Роҳила пайдо бўлади. Чунки Роҳила унинг душмани..

Роҳила — бойнинг хотини. Ёш жиҳатдан Наимага тенгдош бўлса ҳам, доимо ундан ўзини юқори тутади. Ундай-бундай йиғинда, тўй-ҳашамда Наима билан бирга ўтириш, у билан шерик бўлишни ўзига ор деб билади. Аразлаш, совуқчилик бир бошландими — кунда-кунга улғаяверади. Аразлаган икки кишини топиштирадиган ҳам, бутунлай айирадиган ҳам ўртадаги кишилар. Наима билан Роҳила ўртасидаги хотинлар адолат билан иш кўрмадилар. Улар Роҳиланинг ёзги қимизига, қишки ғўштига сотилдиларда, унинг туядек айбини бекитдилар. Наиманинг эса, тугмадек айбини оламга ёйдилар. Наима шуларни ўйлаб, ўртаниб кетади, «Эй худо, шу ибодатларим эвазига у дунёда жаннатингдан бенасиб қилсанг ҳам, бу дунёда душманим олдида мартабамни улуғ қил!» деб илтижо қилади. Лекин ҳалигача тилаги ўринлаган эмас.

Наимага қараганда Роҳиланинг эзгулик ишлари йўқ деса ҳам бўлади. Эмизикли боласини баҳона қилиб, икки йилдан бери рўза ҳам тутгани йўқ. Бутун умри давомида боши «саждa»га теккан эмас. Бу ҳам етмагандек, Наиманинг намоз ўқигани, рўзи тутганини эшитганида ҳар гал: «Ордона қолгур жаннатга бормоқчи экан-да... Жаннат сенга дарвозасини очиб қараб турибди!» деб кесатади. Шундай бўлса ҳам Роҳиланинг тилаги ижобат, мартабаси улуғ, мол-жони туғал!..

Ана шулар ҳақида хаёл суриб ўтирган Наиманинг фотиҳага кўтарган қўллари ногаҳон умидсизлик билан икки ёнига шалвираб тушди. Юраги алам билан ўртаниб, кўзларидан шошқатор ёш оқа бошлади.

— Эй, худо!— деди у.— Қанча қуллуқ қилиб ёлворсам ҳам ейишга овқат, кийишга кийим тополмай ўтирибман. Шундай бўлса ҳам куни-туним ибодат билан ўтади. Лекин ҳали бирорта тилагимни ижобатга олмадинг. Қуллуқ қилмаса ҳам бой хотинларнинг тилаги қабул.., Одиллигинг қани сенинг?

Ухлаб ётган эри уйғониб, кўзини очди:

— Хотин, ҳо хотин!

— Ҳа,— деди Наима.

— Шу ишларингни қўйгин деб неча марта айтдим, ҳали ҳам қўймабсан-да. Очдан ўлай деб юриб рўза тутиш, намоз ўқиш нега керак ўзи сенга?.. Бойларга бер ҳаммасини, жаннатга кириб ғарқ бўлишсин ўшалар.

— Майли, бердим,— деди Наима.— Очлик-яланғочлигимга қарамай уч-тўрт йил азоб едим. Миннатдан бўлак ҳеч нарса кўрмадим. Мен кирадиган жаннатга Роҳила ҳам кирса, бари бир менга тинчлик бермайди. Ундан кўра дўзахига солақолсин мени!

Қуёш чиқди. Унинг кумуш шуълалари тиниқ дераза орқали уйга таралади. Елкасида турган оғир юкни олиб ташлагандек енгил тортган Наима ҳар кунги ишига киришди. Қайтадан, бафуржа нонушта қилиш ниятида чой қайнатиш учун ўчоққа олов қўйди.

ҚОЗОҚ ҲАЖВЛАРИ

Ялқов

Бир ялқов даладан пиёда келатуриб, сурилиб йиқилибди. Ўрнидан туриб, эгнидаги чангини қоқиб кетаётган экан, иккинчи марта яна сурилиб йиқилибди:

— Эҳ, аттанг,— деб ўкинибди у ётган жойида,— иккинчи марта йиқилишимни билганимда, аввалги йиқилганимда ўрнимдан турмай қўя қолардим.

●

Киши бошига бир ҳовуч

Бировникига меҳмон келибди. Меҳмон шарафига қозон осилибди. Мезбонлар меҳмон ўтирган уйга қумурсқадай кириб-чиқаверишибди. Шўрва қайнай бошлаганда бойвучча хотин қозонга бир ҳовуч туз ташлаб, ташқарига чиқиб кетибди. Кейин тўқол — иккинчи хотин уйга кириб, қозонга бир ҳовуч туз ташлабди. Тўқол чиқиб кетгач, келин кириб қозонни очибдида, шўрванинг кўпигини сузиб ташлаб бир ҳовуч туз солибди. Бу манзарани кўриб ўтирган меҳмон ҳам уй эгалари йўқлигида қозонга бир ҳовуч туз ташлабди.

Ҳамма йиғилиб овқат сузилибди. Бойвучча овқатнинг тузини тотиб кўрса, ниҳоятда шўр эмиш.

— Вой-бу, бунга нима бўлган ўзи? Мен бир ҳовучгина туз ташловдим-ку!— дебди у.

— Опажон, сиз туз ташламаганд и р с и з деб мен ҳам бир ҳовуч туз солувдим,— дебди тўқол.

— Сизлар унутганмикансизлар дем мен бир ҳовуч туз солувдим,— дебди келин.

— Мен ҳам бир ҳовуч туз ташловдим,— дебди бойвуччанинг катта қизи.

Шунда меҳмон ҳам сўзга аралашиб:

— Бу уйда киши бошига бир ҳовучдан туз солиш одат экан деб мен ҳам бир ҳовуч солувдим,— дебди.

●

Ақлли бола

Қадимда бир бола етти ёшлигида, ақлли бола, деб ном чиқарибди. Ақлли бола ҳақидаги гап-сўзларни эшитган бир чол:

— Ёшликда ақлли бўлишининг нимаси яхши. Бола пайтида ақлли бўлган одам қартайганда аҳмоқ бўлади,— дебди.

Ҳалиги ақлли боланинг ўзи ҳам чолнинг бу гапини тинглаб турган экан. У дарҳол чолга қараб дебди:

— Ота, сиз бола пайтингизда жуда ақлли бўлгандирсиз-а?

●

Излаш

Бир муғомбир одам тунда ғалла ўғирлаш учун хирмонга яқинлашибди. Хирмон қоровули уни кўриб қолиб:

— Ҳа, тунда нима излаб юрибсан?— деб сўрабди. Муғомбир одам хирмон қоровулига жавоб бериб, дебди:

— Уйқум қочиб кетди, шуни ахтариб юрибман...

●

Саломнинг қадри

Қадимда бир камбағал овчи бўлисга арзга келса: «Қўлим тегмайди, кейин келарсан» деб уйга ҳам киритмабди. Бир неча кун ўтгач, бўлис яшаётган овулга қашқир оралаб, қўйларни қийратиб кетибди. Овул итлари қашқирларга яқинлашолмай қўрқиб турганда, ҳалиги овчининг Оққашқа деган тозиси уч қашқирни уч томонга тарқатиб ташлабди. Бўлис, буни эшитиб, Оққашқани қўлга киритиш илинжида овчи чолнинг уйида келиб:

— Ассалому алайкум,— дебди.

Овчи чол бўлисни кўриб, бошини ҳам кўтармабди-да, итига қараб:

— Эй, Оққашқа, бўлис акангнинг саломига алик ол. Бўлис бу саломни менга эмас, сенга беряпти,— дебди.

● ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРИМИЗ ҲАҚИДА

БАЛТИКАНИНГ БИР ТОМЧИСИ

„ЧИРОЙЛИДИР ГЎЁ ЁШ КЕЛИН“...

Қумли соҳилнинг тўқсон тўққиз километрини Балтика денгизининг бетиним тўлқинлари ювиб ўтадиган бу диёрнинг ўзига хос табиати, гўзал манзаралари, узоқ ўтмишга сингиб кетган тарихий томирлари бор. У уч мингдан зиёд кўллар диёридир. Буларнинг энг каттаси республиканинг шарқий қисмига жойлашган бўлиб, номи—Друкшяй, майдони 45 квадрат километр. Жанубидаги Жувинтас кўли эса, табиатнинг нодир жойларидан бири бўлиб, у ерда Европадаги энг катта оққушлар тўдаси ҳаёт кечиради. У олтинранг буғдойзорлар ва ямяшил ўтлоқлар, майдонининг тўртдан бир қисмини қарағайзор ва оқ қайин ўрмонлари эгаллаган, янги-янги шаҳарлар ва қишлоқлар барпо бўлаётган улкан қурилиш ватани. Унинг шимолидан жанубигача чўзилган 373 километр, ғарбидан шарқигача ястанган 276 километр территорияси Дания, Голландия каби мамлакатлардан катталик қилади.

ТЎЛҚИНЛАР ШАҲРИ

Ғоят замонавий услубда қурилгани туфайли Бутуниттифоқ конкурсида ғолиб чиққан кўргазмалар залини, классик рассомларнинг нодир асарларини ўзида жам қилган Бадиий музей биносидан ўтиб, Максим Горький кўчаси бўйлаб, Гедиминас майдонига қараб йўл олдик.

— Шаҳримиз тарихидан бир шингил сўзлаб бермоқчиман,— деб гап бошлади мезбоним, Литва республикаси пионерлар газетасининг муҳаррири Миндаугас, — у Нерис ва Вильняле дарёларининг туташ ерига жойлашган. Литваликлар «вильнис» деб тўлқинни айтадилар. Шаҳарнинг номи ҳам ана шу сўздан келиб чиққан бўлса ажаб эмас.

— Унинг тарихи узоқ бўлса керак? — деб сўрадим қизил черепицалик, томи тўртбурчак қуббани эслатувчи қадимий уйларни кўздан кечирар эканман.

— Ҳар ҳолда Самарқандга ўхшаб, 2500 йил эмас, — Миндаугас ўтган йили Ўзбекистонда бўлиб, Самарқанд тарихий ёдгорликларини ҳаяжонланиб томоша қилганини эслади-да, яна Вильнюс тўғрисида гапира кетди, — шаҳарнинг ташкил топишини одатда XIV асрнинг биринчи ярмига тааллуқли дейишади. Йилномаларда эсланишича, буюк Литва князи Гедиминас XIV асрнинг биринчи чорагида ўз пойтахтини Тракай шаҳридан Вильнюсга кўчирган экан...

Энди чап томонингга қара, бу Кутузов майдони. «Ҳазрати» Наполеон Вильнюсдан қувилгандан кейин мана бу саройда буюк рус қўмондони М. И. Кутузов резиденцияси жойлашган. Қўмондон шаҳримизни жуда севарди, шунинг учун бу майдон унинг номи билан аталади...

Биз Гедиминас майдонига чиқиб, қалин дарахтлар кўланка ташлаб турган хиёбон бўйлаб кетдик.

Гугурт қутилари каби қатор тизилган сипоҳ бинолар ёнидаги улкан кемани эслатувчи «Жальгирис» стадиони, атрофидаги спорт шаҳарчаси Нериснинг ўнг қирғоғида ўзгача ҳусн касб этиб турибди.

ҲОКИ ОЛИС ЎЛКАДА...

Кун чошгоҳдан оғганда қардошлик қабристони томон йўл олдик. Кара капу кўчаси бўйлаб, юқорига кўтариламиз. Азамат қарағайларнинг улкан шохлари майин тебранади, игна баргли арчалар марсия куйлаётгандек, мажнунтолларнинг минглаб кокиллари мунгли мотамда, Гранит дарвозага «1941-1945» рақамлари битилган. «Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлганларнинг ёрқин хотираси совет кишиларининг қалбида абадий яшайди» деб ёзилган.

Бир текис ўсган, одам бўйидан сал баландроқ арчалар остида сон-саноқсиз мармар лавҳалар.

Ўртада мангу аланга. Бир қўлида каскасини ушлаб турган совет жангчисининг серифода барельефи. Унинг иккинчи қўлидаги байроққа: «Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларга абадий шон-шарафлар бўлсин!» деб ёзиб қўйилган.

КЎЛЛАР ҚУЧОҒИДА

— Кеча ҳозирги пойтахтимизни томоша қилган эдинг, бугун сени эски пойтахтимизга олиб бормоқчиман, — деди Миндаугас нонушта пайтида,— тезроқ ҳозирлигингни кўр, яна бир неча минутдан кейин машина келади.

Машина Миндаугас айтган вақтга етиб келди. Биз Вильнюсни ортда қолдириб, кенг асфальт бўйлаб йўлга чиқдик.

—Манзилимиз узоқ эмас, атиги йигирма саккиз километр, — деб гап бошлади у йўлнинг икки бетидаги ўрмондан кўзини узмай, — Вильнюсга келган ҳар бир киши Тракайнинг ҳам меҳмони бўлиши шарт.

Миндаугас ҳар икки гапнинг бирида «ҳозир ўзинг кўриб, бунга амин бўласан» деб қўярди.

Ярим соат ҳам юрмасдан кенг чорраҳа бурчагига жойлашган улкан меҳмонхона олдида тўхтадик. Шаҳарнинг асосини ташкил этган икки муҳим кўча шу ерга келиб туташарди. Улардан бири Витаутас, иккинчиси Улуғ Ватан урушининг қаҳрамони Мария Мельникайтес номи билан аталарди. Витаутас кўчасида эски ёғоч иморатлар билан бир қаторда, замонавий бинолар ҳам кўзга ташланиб турибди.

Ҳаммаёқни зангори кўллару, яшил ороллар эгаллаб олган эди. Бу орол ўртасидаги қалъа ўз умрида жуда кўплаб воқеаларнинг шоҳиди бўлганидан далолат бериб, савлат тўкиб турибди. Унинг қудратли миноралари ва салбчиларнинг бир неча бор ҳужумидан ҳимоя қилган қалин деворлари олис-олислардан кўзга ташланади.

Қалъа ичидаги музейни томоша қилдик, бири иккинчисига ўхшамайдиган ва ҳар бирининг «Севги», «Висол», «Вафо» каби романтик номи бўлган оролларни қайиқ билан айланиб чиқдик.

Кўллар қучоғидаги шаҳарчадан қайтишда яна бир қишлоқни кўриб ўтдик. Унинг номи—Пирчюпис. Фақат Литваликлар эмас, унинг фожиасидан хабар топган ҳар бир киши у номни изтироб билан тилга олади. Чунки у Чехословакиянинг Лидицеси каби қора кунни бошидан кечирган. 1944 йил 3 июнь куни эрталаб эсэсчилар кутилмаганда қишлоқни қуршаб, барча уйлардаги мол-ҳолни, хотин-қизларнинг ички кийимидан тортиб, бошқа қўядиган ёстуғигача юлиб олиб, аҳолини бир неча уй ва молхоналарга қамаб, тириклигича ёқиб юборганлар. Фашист жаллодларининг тили билан айтганда, бу партизанларга ёрдам берганни учун қўрилган жазо эмиш! Пирчюписнинг беш яшардан тўқсон яшаргача бўлган бир юз ўн тўрт аҳолиси ўтда ёниб кетган! Шу пайт кўчадан ўтиб кетаётган учта велосипедли йигитни ҳам тутиб, оловга ташлашган. «Катта ёнғин»ни томоша қилгани келган иккита ёш боланинг тақдири ҳам шундай бўлган.

Пирчюпис алангасида ёнган бир юз ўн тўққиз кишининг хотираси учун 1960 йилда бу ерда мемориал комплекс очилган. Гранит деворда ҳалок бўлганларнинг исми ёзилган. Ўртада азадор аёлнинг улуғвор қомати қад кўтарган. «Пирчюпис онаси» деб аталган бу монументни бир кўрган киши уни асло унутмайди. У халқнинг бошидан кечирган азоб-уқубати ва мардона курашининг ёрқин рамзидир.

БАЛИҚЧИЛАР ДИЁРИ

Оқшом пайти Вильнюсдан жўнаган поезд тонготарда Ғарбий Литванинг хўжалик ва маданий маркази — Клайпедага етказиб келди. Клайпеда ўзининг катталиги жиҳатидан республиканинг учинчи шаҳри ҳисобланади.

1945 йил 28 январь куни Совет Армияси Клайпедани фашистлардан озод қилди. Гитлерчилар учдан икки қисмини вайрон қилган бу шаҳар ўз қаддини ростламоқда.

Клайпеда — республиканинг денгиз дарвозаси ва балиқчилар диёри. Бу ердаги консерва заводининг маҳсулоти жаҳоннинг кўплаб мамлакатларига экспорт қилинади. Балтика кемасозлик заводи — Литва портининг ифтихоридир.

Биз шаҳардаги ўлкашунослик музейи, денгизчилик ва музика мактабларининг биноларини томоша қилганимиздан кейин яна йўлга чиқдик.

ДЕНГИЗ СОҲИЛИДА

Денгиз... Бу сўз ҳар бир қалбни чексиз ҳис-туйғуларга тўлдиради. Тўлқинлар бир-бирини қувалашиб юрган чоғда ҳам, шиддат билан пишқириб қирғоқ қумларини тўзғитганда ҳам, ботаётган завол қуёшининг қирмизи нурларида кўпиклари живирлаб кўзни олганда ҳам ҳамиша—Болтиқ денгизи сеҳрли, поёнсиз ва улуғвор. Узоқ-яқиндаги кишилар, шунинг учун ҳам унинг қучоғига интиладилар.

Соҳилдаги шаҳарнинг ўзига хос манзаралари эмас, негадир денгиз мени бағрига тортарди. Бу туйғу ҳақида Миндаусга айтган эдим, у бундай деди:

— Бу ерга биринчи мартами, ўнинчи мартами, нечанчи марта келишингдан қатъий назар, денгиз сени оҳанграбо каби ўзига тортаверади.

Шакарсимон оппоқ қум тепалигига чиқишимиз билан Балтика ўз ҳусн-жамолини намойиш қилди. Одам шу қадар кўпки, мен ҳали бунақа пляжни кўрмаган эдим. Бир неча минг киши денгиз соҳилида ғужғон ўйнарди.

Балтика... Мен унинг Ленинград яқинидаги соҳилидан, Польшанинг Гдинья шаҳри ёнидаги қирғоғидан кузатганман. Мана, Литвадаман. У ҳамма ерда бир хил-шишаранг. У ҳамма ерда бир хил—сертўлқин. У ҳамма ерда бир хил—маржон кўпикли. У ҳамма ерда бир хил—шўртанг, оромбахш, илиқ...

РЕСПУБЛИКАДА ИККИНЧИ

Эртаси куни эрталаб, Литванинг энг йирик ва қадимий шаҳарларидан бири, муҳим саноат ва маданият маркази Каунасга етиб келдик. Нямунас ва Нерис дарёларининг туташган ерида қад кўтарган бу шаҳарни 1030-йилда пайдо бўлган деб тахмин қилинади.

Бу ҳам барча Европа шаҳарлари каби не-не офатларни бошидан кечирган, неча бор вайрон бўлиб, қайта тикланган.

1944 йил 1 август куни у фашистлардан батамом озод қилинганда шаҳар ачинарли аҳволда эди. Лекин тез орада қардош республикалар ёрдамида у ўз қаддини тиклаб олди. Ҳозир Каунас саноат корхоналарининг бир йилги маҳсулоти 1939 йилда Литванинг бутун саноати ишлаб чиқарган маҳсулотдан олти баравар ортиқ. Урушгача бу ерда асосан енгил ва озиқ-овқат саноати тараққий этган бўлса, шу кунларда электродвигателлар, радиоприёмниклар, металлга жуда аниқ ишлов берувчи дастгоҳлар ишлаб чиқарилади. Каунас саноатининг маҳсулотлари дунёнинг 40 дан ортиқ мамлакатига экспорт қилинади.

Биз шаҳарни томоша қилиб бўлганимиздан сўнг, таксига ўтириб қардошлик қабристонига жўнадик. Улув Ватан урушининг қаҳрамонлари дафн этилган бу қабристон ўз мотамсаролиги билан дилларни вайрон қиларди. Ҳамма ердаги каби ёдгорлик монументи, мангу аланга, сукунат...

Қабр тошларини кўздан кечира бошладим: «Шарафутдинов Абдулла, 1910—1945, муҳтарам севимли отамизга абадий хотира. Шарафутдиновлар оиласи, Тошкент 1969 йил». Демак, бу қабр эгалари Тошкентдан келиб, оталарини зиёрат қилиб кетишибди. Нақадар яхши!

Бу ерда яна ўнлаб ўзбек баҳодирларининг исм-шарифларини диққат билан ўқидим.

Афсуски, кун оғиб қолгани учун мен ҳамма тошларни кўздан кечира олмадим. Агар барвақтроқ бориб, синчиклаб қаралса, жуда кўп ўзбек исмларини ўқиш мумкин.

Қабристондан чиқиб, Вильнюсга жўнадик.

* * *

Бу ажойиб ўлканинг рангбаранг табиати, жилд-жилд китоб бўладиган тарихий ёдгорликлари, меҳнаткаш халқининг буюк зафарлари, Совет ҳокимияти йилларида юз берган ўзгаришлар—мисли кўрилмаган қурилишлар, ободончилик, фаровонлик ҳақида қанча ёзсанг оз!

Буюк шоира Саломея Нерис ўз диёрини куйлаб, «Литва — Балтиканинг бир томчиси» деган эди. Чиндан ҳам, Балтикадек саҳий, Балтикадек бадавлат Литва ССР ҳақида ҳикоя қилиб тугатиб бўлмайди.

Наримон ОРИФЖОНОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

УЗУМ САЙЛИ

«Фаол»— Собир Раҳимов районидаги энг яхши маҳаллалардан биридир. Бу ерда маросимлар янгича тартибда ўтказилади.

Маҳалла активи ҳамма ишда бош-қош. Яқинда маҳалладаги жарликни кўмиб, унда узумзор барпо этиш ҳақида таклиф киритилди. Бутун маҳалла киришди бу ишга. Н. Ваҳобов, К. Тешабоев, М. Толибов, Х. Юнусов, О. Исамуҳамедов каби маҳалла активлари узумзор яратишда намуна кўрсатдилар.

Ўтказилган 40 туп ток, турли мевали дарахтлар ҳосилга кирди. Ҳусайни, кишмиш, тоғ узум, мускат... товланиб кўзни қувонтиради.

КЕЧА

бу ерда узум сайли ўтказилди. Ишкомларга қўйилган столлар ноз-неъматлар билан тўлдирилди. Собир ака ва боғбон Маҳмуд акалар узумларни бирма-бир узишиб дастурхонга қўйишди. Даврада 80 ёшли отахон Илёс Зиёров ҳам бўлди. Бу киши маҳалла чойхонасини бунёд этганлардан бири.

Узум сайли баҳона, янгича тўй, маросимлар ҳақида ўзаро суҳбат бошланди. Ҳамма дилидагини айтди.

Собир Раҳимов район маданият уйининг бадиий ҳаваскорлари ёқимли куй ва қўшиқлар ижро этишди.

Узум сайли йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

АЖОЙИБОТЛАР МАСКАНИДА

Куни кеча Тошкент Давлат циркида янги мавсум чироқлари порлади. Цирк ўзининг навбатдаги мавсумини Москва Давлат цирки артистлари иштирокида тузилган программа бўйича бошлади. Шаҳримиз меҳнаткашлари Ватанимиз пойтахти цирк санъати усталарининг томошаларини қизғин олқишлар билан кутиб олдилар. Айниқса, РСФСР-да хизмат кўрсатган артист йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи Иван Рубаннинг чиқишлари, Игор Шербаков раҳбарлигидаги акробатлар труппаси, дор устида ўйновчи Эла Косиченко, қизиқчи Валерий Мусин ижросидаги томошалар ниҳоятда жозибали.

СУРАТЛАРДА: жонглёр А. Гусева ўз маҳоратини намойиш этмоқда; сим дорда — раққоса Эла Косиченко; йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи Иван Рубан айиқ ва шер билан.

М. Нуриддинов фотолари.

КИНО ҲАВАСКОРЛАР КУРСИ

Ўзбекистондаги ҳаваскор студияларнинг раҳбарларидан бир группаси касаба союзлар республика Совети очган курсда ўқиб, операторлик ва режиссёрлик санъатини, сценарий ёзиш ва фильмларни монтаж қилишни, плёнкага овоз ёзиш ва уни ишлаш технологиясини Тошкентнинг тажрибали режиссёрлари ва операторлари уларга илмий ва техникавий билимларни пропаганда қилиш, ишлаб чиқариш тажрибасини ёйишда кино воситаларидан қандай қилиб яхшироқ фойдаланишни ўргатдилар. (ЎзТАГ).

● Футбол

ПЕШҚАДАМНИНГ УЧИНЧИ МАҒЛУБИЯТИ

Футбол бўйича мамлакат биринчилигининг навбатдаги турида иккинчи группанинг бешинчи зонасида пешқадамлик қилаётган Пермьнинг «Звезда» командаси мавсум бошидан бери учинчи мағлубиятга учради. Аммо пешқадамнинг бу мағлубияти ҳеч кимни ҳайратга солгани йўқ. Пермьликлар бундан бир неча йил илгари олий лигада ўйнаган Кировобод динамочиларига 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Бу ғалабадан сўнг «Динамо» турнир жадвалининг бешинчи поғонасига кўтарилди.

Турнирнинг иккинчи поғонасини «Олатоғ» (Жамбул) коллективи мустаҳкам эгаллаб турибди. Навбатдаги турда қозоқ футболчилари «Строитель» (Уфа) командаси устидан 2:1 ҳисобида ғалаба қозонишди. Учинчи ўринда—«Янгиер» футболчилари. Сўнгги турда янгиерликлар Ўшнинг «Олой» командаси дарвозасига жавобсиз бир тўп киритиб, икки очкога эга бўлдилар.

Тошкент областининг «Политотдел» командаси «Металлург» (Челябинск) устидан 1:0 ҳисобида ғалаба қозонгандан сўнг, ўзининг турнир жадвалидаги аҳволини бир мунча яхшилаб олди. Ҳозир колхоз футболчилари 24 очкога эга. Термизнинг «Автомобилист» ва Фарғонанинг «Нефтяник» коллективлари активида биттадан очко кам. Сўнгги турда «Автомобилист» — «Уралец» (Нижний Тагил) ва «Нефтяник» — «Зарафшон» учрашувларида ҳисоб очилгани йўқ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21|IX да **Ойжамол**, 22|IX да **Корсар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва давлат цирк артистларининг гастроллари.**

КИНО

20 сентябрда

ҚИШКИ БИНОДА

Дуния (2 серия) — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Менинг етти ўғлоним — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «ҲАМЗА» (кечқурун).

Ҳалокатли хато — «КЎКЧА» (кечқурун).

Музика садолари (2 серия) — «МОСКВА» (кеч соат 8.40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Дуния (2 серия) — «ХИВА».

21 сентябрда

ҚИШКИ БИНОДА

Ун икки стул — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Дуния (2 серия) — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Менинг етти ўғлоним — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ҲАМЗА» (тоқ соатларда).

Ҳалокатли хато — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Музика садолари (2 серия) — «МОСКВА» (кеч соат 8.40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Дуния (2 серия) — «ХИВА».

СССР ДАВЛАТ КОНЦЕРТИ

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

21, 22 сентябрь кеч соат 8 да Малайзия Республикаси артистларининг

КОНЦЕРТИ

30 сентябрь кундуз соат 2 яримда В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети филология факультетининг илмий даражалар берувчи илмий совети кенгаши (студентлар шаҳарчаси, Г корпус 309 аудиторияда филология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Р. А. Абдусаматова: «Ўзбекларнинг русча нутқи (фонологик системалар даражасидаги интерференция» деган темада;

А. Г. Хмара: «Ҳозирги замон рус адабий тилида баён эргаш гапнинг синоними сифатида ишлатилувчи объект маъноли конструкциялар» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан университетнинг илмий кутубхонаси (студентлар шаҳарчаси, 4-уй) да танишиш мумкин.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

«КИРГИЗИЯ» КИР ЮВИШ МАШИНАСИ БИР ЯРИМ КИЛОГРАММ ҲАР ТУРЛИ КИРЛАРНИ БИР ВАҚТНИНГ ЎЗИДА ЮВИШГА МЎЛЖАЛЛАНГАН.

КИР ЮВИШ МАШИНАСИ КИР ЮВИШ БАКИГА ВА ЗАНГЛАМАЙДИГАН ПЎЛАТ КОРПУСГА ЭГА. БАКНИНГ УСТИДАГИ ОЛИБ ҚЎЙИЛАДИГАН ҚОПҚОҒИ КИРНИ СИҚИШ ВАҚТИДА ПОДСТАВКА БЎЛИБ ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.

КОРПУСНИНГ УСТКИ ҚИСМИДА КРОНШТЕЙНДА СИҚИШ ҚУРИЛМАСИ ЖОЙЛАШГАН.

МАРКАЗИЙ УНИВЕРМАГИМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

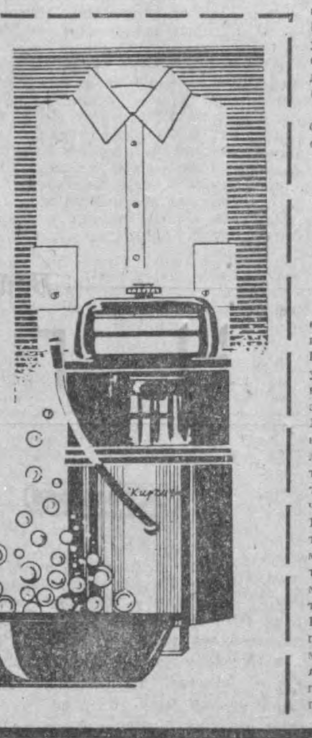

ТЕЛЕВИЗОР

20 СЕНТЯБРЬ ДУШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Ўқувчилар учун. «Гулхан». 18.00 Рангли телевидение. Музикали программа. 18.30 «Романтиклар диёри». Телеочерк. **Тошкент кўрсатади.** 19.00 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 19.05 «Ахборот» информацион программаси. 19.20 «Советский воин» телевизион журнали. **Ўзбек тилида:** 20.20 Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. Қозоғистон телевидениеси ва радиоси эстрада оркестрининг концерти. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Оламда нима гап? 21.50 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Майя Кристалинская куйлайди. 23.00 Футбол. Ветеранлар турнири. Финал. 2-тайм. 23.45 Поэзия. Роберт Рождественский—студиямиз меҳмони. 00.10 Рангли телевидение. Ҳужжатли фильм. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа Тошкент кўрсатади. 17.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.00 Кинохаваскорлар республика фестивали лауреатлари. 18.30 Киев-София собори — 930 ёшда. 18.50 Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.00 «Қизил Чикой қўшиқлари». Фильм-концерт. 19.45 Ҳужжатли фильм. 20.00 Рангли телевидение. «Сералдаги ўғирлик». Фильм-опера **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Соат ярим кечада тўхтаб қолди», Бадиий фильм. (Ўзбек тилида).

Учинчи программа 18.00 Душанба телевидение студиясининг кўрсатувлари.

21 СЕНТЯБРЬ СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 13.00 Кўрсатувлар программаси. 13.05 Янгиликлар. 13.15 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.40 Рангли телевидение. «Том Сойернинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 15.05 Музикали киоска. 15.35 «Мусобақада туғилганлар». 16.05 Янгиликлар. 16.10 Москва кундузги кўрсатувларининг охири. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.30 Ўқувчилар учун. Ёшлар фестивали. 18.00 Китоб дўкони. 18.30 Рангли телевидение. «Тўй». Телевизион музикали фильм. **Тошкент кўрсатади.** 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Телевизион қўғирчоқ театри (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.35 «Ахборот» информацион программаси. 19.50 Социалистик мусобақа янгиликлари. **Ўзбек тилида:** 20.25 Шеърият муҳлисларига. 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Қишлоқ хўжалиги билимлари университети. 21.30 Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. «Роза Жаманова куйлайди». Фильм-концерт. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Бонивур қалби». Бадиий фильм. 1-серия. 23.45 Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. «МЕН—ҚОЗОҒИСТОН». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 4-серияси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида: 11.30 Ўқув кўрсатувлари программаси. Адабиёт. 10-синф. «Ҳамза — инқилоб куйчиси». 12.00 «Ҳамза» Бадиий фильм. 17.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.00 «Ҳамиша олдинги сафда». Область пионервожатийлари слётига бағишланган кўрсатув. 18.30 «Халқлар дўстлиги». Студентларнинг Бутуниттифоқ фестивали. 18.45 Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.00 «Театр афишаларида». 19.50 Рангли телевидение. «Илҳомланиш». Телевизион музикали фильм. 20.00 Миллионлар ленинча университети. 20.50 «Альбатроснинг сўнгги сафари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Эртанги кун». Телефильм (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 «Композиторларимиз портрети. Д. Шостакович. 23.45 Ҳужжатли фильмлар. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Эстетика асослари. 8—10 синфлар учун (рус тилида). 19.40 Балет кечаси (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 20.20 «Тўплар тилга кирганда». Телевизион фильм 21.05 Реклама. 21.15 Ж. Пристли. «Энди кетса ,кетаверсин». Бадиий фильм.

РАДИО

20 СЕНТЯБРЬ ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Директивалар сатрларидан». «Жиззах даштининг келажаги» (русча). 18.10 Чолғу куйлари. 19.20 Арман халқ куйлари. 20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Пахта далалари меҳнаткашлари учун эшиттириш ва концерт. 22.15 «Соз ўлмас». Инсценировка. 22.40 «Замондошларимиз». Адабий эшиттириш (ўзбекча). 23.15 Дам олиш концерти. 24.00 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбек артистлари ижросида рус композиторлари опералардан парчалар. 20.00 Қозоқ ёзувчиси Т. Есимжоновнинг «Биринчи тракторчи» номли ҳикояси (тожикча). 20.20 Мақом кечаси. 21.00 Ёшлар ижоди (ўзбекча). 21.40 Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 Тожик куйлари. 17.30 П. И. Чайковский. «Уйқудаги гўзал».

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор —33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари — 33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95, эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР А—2660. Р—14505.